

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 9.7.2013
COM(2013) 512 final

2013/0246 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004, dyrektywę 2011/83/UE i uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG

{SWD(2013) 263 final}

{SWD(2013) 264 final}

{SWD(2013) 266 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

1.1. Kontekst ogólny

W europejskiej gospodarce turystyka odgrywa dzisiaj kluczową rolę. Europejski przemysł turystyczny jest motorem wzrostu gospodarczego w UE: w sektorze tym działa około 1,8 mln przedsiębiorstw, głównie MŚP, i zatrudnionych jest 5,2 % całkowitej siły roboczej. Europejski sektor podróży i turystyki, w tym sektory powiązane, stanowią około 10 % PKB UE¹.

W 1990 r. przyjęto dyrektywę 90/314/EWG w sprawie zorganizowanych podróży², która wprowadziła istotne prawa dla podróżujących Europejczyków nabywających zorganizowane wakacje, obejmujące zazwyczaj transport i zakwaterowanie. W 2002 r. Europejski Trybunał Sprawiedliwości wydał wyrok³ precyzujący, iż pojęcie „wcześniej ustalonej kombinacji” obejmuje również usługi podróże połączone przez biuro podróży na wyraźne życzenie klienta tuż przed zawarciem umowy pomiędzy obiema stronami.

W dyrektywie 90/314/EWG zapewniono otrzymanie przez konsumenta niezbędnych informacji przed zawarciem umowy o udział w imprezy turystycznej, a także po jej zawarciu. Dyrektywa stanowi, że organizatorzy lub sprzedawcy detaliczni są odpowiedzialni za właściwą realizację imprezy turystycznej, również wtedy, gdy usługi są świadczone przez podwykonawców; określono w niej także, co dzieje się w przypadku zmian w umowie o udział w imprezy turystycznej. W dyrektywie zapewniono również, aby podróżni otrzymali zwrot zaliczek i aby zorganizowano im powrót do kraju w przypadku ogłoszenia niewypłacalności przez organizatora lub punkt sprzedaży detalicznej.

Jednak struktura rynku podróży w 1990 r. była mniej złożona niż dzisiaj, nie funkcjonował jeszcze wówczas internet. Pomimo wspomnianego wyżej wyroku Trybunału w dalszym ciągu nie jest jasne, w jakim stopniu zakres dyrektywy obejmuje współczesne sposoby łączenia usług turystycznych.

Jak podkreślono w opublikowanym w 1999 r. sprawozdaniu Komisji⁴ z wdrożenia omawianej dyrektywy, w aktach prawnych transponujących dyrektywę w dalszym ciągu występują istotne różnice; wynika to z zastosowanego podejścia zakładającego minimalną harmonizację, przyznania państwom członkowskim dużej swobody uznania, np. w odniesieniu do kwestii odpowiedzialnej strony lub odpowiedzialnych stron, a także niejasności w tekście.

Aktualizacja dyrektywy 90/314/EWG stanowi odpowiedź na wnioski współprawodawców, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, jak również Europejskiej Grupy Konsultacyjnej ds. Konsumentów⁵. O przegląd dyrektywy wniosowała także duża część organizacji branżowych i konsumenckich. Wyraźnie wspomniano o nim w sprawozdaniach na

¹ Komunikat Komisji „Europa – najpopularniejszy kierunek turystyczny na świecie – nowe ramy polityczne dla europejskiego sektora turystycznego”, COM (2010) 352 final z dnia 30 czerwca 2010 r.

² Dyrektywa Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek..

³ Sprawa Club-Tour C-400/00 z dnia 30 kwietnia 2002 r.

⁴ SEC(1999) 1800 final.

⁵ Np. konkluzje Rady z 2255. posiedzenia Rady dotyczącego spraw konsumenckich w dniu 13 kwietnia 2000 r., rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2002 r. (2001/2136 (INI)), opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 11.5.2011 r. (Dz.U. C 132) i opinie Europejskiej Grupy Konsultacyjnej ds. Konsumentów (ECGG) z dnia 21 kwietnia 2010 r. i z dnia 8 lutego 2013 r.

temat obywatelstwa⁶, Europejskim programie na rzecz praw konsumentów⁷ i w Akcie o jednolitym rynku II⁸.

1.2. Uzasadnienie wniosku

1.2.1. *Rozwój dystrybucji za pośrednictwem internetu oraz liberalizacja w sektorze lotniczym*

W 2011 r. 73 % gospodarstw domowych w UE miało dostęp do internetu⁹. Niemal dwie trzecie obywateli UE korzysta z internetu przynajmniej raz w tygodniu, ponad połowa z nich codziennie lub prawie codziennie. Usługi turystyczne należą do najpopularniejszych produktów kupowanych przez internet.

Rozwój sprzedaży *online* i liberalizacja sektora lotniczego zmieniły sposób, w jaki konsumenci organizują swoje wakacje. Tym samym nastąpiło zróżnicowanie metod, jakie stosują przedsiębiorcy, wspomagając klientów w aranżowaniu różnych usług turystycznych pod kątem ich potrzeb, w szczególności za pośrednictwem internetu. Przedsiębiorcy, o jakich mowa, to biura podróży, organizatorzy turystyki, linie lotnicze, organizatorzy rejsów pasażerskich itp. W wielu państwach członkowskich istnieją niejasności dotyczące tego, czy takie połączenia są objęte zakresem dyrektywy oraz czy przedsiębiorcy zaangażowani w zestawianie takich połączeń są odpowiedzialni za wykonanie przedmiotowych usług, zwłaszcza gdy działają w środowisku internetowym.

Jest to źródłem niepewności dla przedsiębiorców i konsumentów.

Oznacza to również, że podmioty działające na rynku, które obecnie są wyraźnie objęte zakresem dyrektywy, podlegają innym zasadom i kosztom niż przedsiębiorstwa, które nie są objęte lub które nie uważają się za objęte zakresem dyrektywy, mimo faktu, że wszystkie te przedsiębiorstwa konkurują o pozyskanie tych samych klientów.

1.2.2. *Zbędne koszty przestrzegania przepisów i przeszkody w handlu transgranicznym*

Niektóre przepisy dyrektywy stały się nieaktualne lub z innych przyczyn powodują zbędne obciążenia przedsiębiorstw – są to na przykład wymogi informacyjne dotyczące broszur i włączenie do zakresu dyrektywy organizowanych podróży służbowych.

Rozdrobnienie prawne ze względu na liczne rozbieżności w prawie krajowym państw członkowskich obciąża dodatkowymi kosztami te przedsiębiorstwa, które chcą prowadzić działalność w wymiarze transgranicznym.

1.2.3. *Ponoszone przez konsumentów szkody — niejasne i nieaktualne przepisy*

W badaniu dotyczącym szkód ponoszonych przez konsumentów w związku z pakietami dynamicznymi (*Consumer Detriment Study in the area of Dynamic Packages*)¹⁰ oszacowano w stosunku rocznym udział ponoszonych przez podróżnych szkód¹¹ w związku z łączonymi usługami turystycznymi, w przypadku których zastosowanie dyrektywy jest niepewne. W wyniku badania okazało się, że problemy z tego rodzaju usługami występują coraz częściej i

⁶ COM(2010) 603 final oraz COM(2013) 269 final.

⁷ COM(2012) 225 final.

⁸ COM (2012) 573 final – załącznik II.

⁹ Eurostat, Data in Focus, 66/2011.

¹⁰ http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/study_consumer_detriment.pdf

¹¹ Szkodę ponoszoną przez konsumenta definiuje się jako negatywne skutki dla konsumentów indywidualnych w odniesieniu do określonych benchmarków, taki jak uzasadnione oczekiwania. Koncentruje się ona na wynikach *ex post* dla tych konsumentów, którzy mają za sobą negatywne doświadczenia, obejmujące szkody finansowe i niefinansowe, w tym stratę czasu.

przynoszą konsumentom więcej szkód niż problemy związane z tradycyjnymi imprezami turystycznymi, które są wyraźnie objęte dyrektywą.

Do pewnego stopnia szkodę ponoszą także konsumenci nabywający tradycyjne, zorganizowane z góry imprezy turystyczne, ponieważ niektóre przepisy dyrektywy są nieaktualne, niejasne lub zawierają luki, np. nie zapewniono konsumentom prawa do odwołania imprezy turystycznej przed wyjazdem.

1.3. Cele wniosku

W myśl art. 114 Traktatu ogólnym celem zmienionego wniosku jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez zbliżenie przepisów dotyczących imprez turystycznych oraz innych połączeń usług turystycznych.

Wniosek zmierza do stworzenia równych warunków działania dla wszystkich podmiotów gospodarczych, usunięcia przeszkód prawnych w handlu transgranicznym oraz ograniczenia ponoszonych przez przedsiębiorstwa kosztów przestrzegania przepisów.

Jednocześnie wniosek ma na celu osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumentów i ograniczenie ponoszonych przez konsumentów szkód poprzez wyjaśnienie, jakiego rodzaju połączenia usług turystycznych są chronione na mocy unijnych przepisów dotyczących zorganizowanych podróży, a także zastąpienie przepisów niejasnych i nieaktualnych. Zawiera on obowiązkowe przepisy chroniące podróżnych, od których państwa członkowskie lub przedsiębiorcy nie mogą odstępować ze szkodą dla konsumentów.

1.4. Spójność z pozostałymi obszarami polityki i celami Unii

W ciągu ostatniego dziesięciolecia Komisja przeprowadziła kompleksowy przegląd dorobku prawnego dotyczącego konsumentów, co zaowocowało przyjęciem dyrektywy 2008/122/WE w sprawie umów *timeshare* oraz dyrektywy 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów. Elementem tej inicjatywy jest przegląd dyrektywy 90/314/EWG.

Wniosek uzupełnia istniejące przepisy prawne UE, w szczególności przepisy dyrektywy w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (93/13/EWG), dyrektywy dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych (2005/29/WE), dyrektywy w sprawie praw konsumentów (2011/83/UE) rozporządzeń obowiązujących w dziedzinie praw pasażerów (rozporządzenia (WE) nr 2004/261, (WE) nr 1371/2007, (WE) nr 1177/2010 i (WE) nr 181/2011), a także dyrektywy 2000/31/WE o handlu elektronicznym i 2006/123/WE dotyczącej usług na rynku wewnętrznym.

Ponadto wniosek uzupełnia rozporządzenie (WE) nr 593/2008 (Rzym I) w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 (Bruksela I) w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENY SKUTKÓW

2.1. Konsultacje z zainteresowanymi stronami

W 2008 r., w ramach konsultacji społecznych poświęconych dokumentowi roboczemu z 2007 r., Komisja otrzymała ponad 80 opinii od zainteresowanych podmiotów gospodarczych, organizacji konsumenckich, prawników, pracowników akademickich oraz 14 państw członkowskich. W styczniu 2009 r. Komisja zapoczątkowała badanie dotyczące szkód

ponoszonych przez konsumentów, które objęło 17 państw UE i opierało się na rozmowach z wybranymi 500 konsumentami.

Kolejne konsultacje społeczne przeprowadzono w październiku 2009 r. Obejmowały one pięć kwestionariuszy *online* skierowanych do konsumentów, organizacji konsumenckich, podmiotów gospodarczych, stowarzyszeń branżowych i państw członkowskich/organów publicznych. Za przeglądem dyrektywy opowiedziało się 89 % organów publicznych, 70 % stowarzyszeń branżowych, 64 % podmiotów gospodarczych i 96 % organizacji konsumenckich.

Podczas warsztatów dla państw członkowskich zorganizowanych dnia 27 października 2009 r. omówiono szczególne problemy i warianty strategiczne. W dniu 21 kwietnia 2010 r. podgrupa Europejskiej Grupy Konsultacyjnej ds. Konsumentów (ECCG) przyjęła swoje stanowisko.

W dniu 22 kwietnia 2010 r. odbyły się warsztaty dla zainteresowanych podmiotów, podczas których przedyskutowano wpływ poszczególnych wariantów strategicznych. Od września 2009 r. do października 2010 r. przeprowadzono ponad 15 rozmów z głównymi przedstawicielami sektora.

W marcu 2012 r. Komisja zleciła przeprowadzenie badania w celu przetestowania „logo imprezy turystycznej” oraz zachowań konsumentów nabywających tzw. pakiety dynamiczne. W czerwcu 2012 r. Komisja zorganizowała warsztaty dla państw członkowskich i konferencję dla zainteresowanych stron w celu dalszego omówienia procesu przeglądu. W dniu 8 lutego 2013 r. Europejska Grupa Konsultacyjna ds. Konsumentów ponownie zwróciła się o przegląd dyrektywy.

2.2. Ocena skutków

W ocenie skutków poddano analizie osiem wariantów strategicznych oraz różne podwarianty.

Wariant 1 — utrzymanie *status quo*, tj. utrzymanie dyrektywy w jej obecnej postaci

Wariant 2 — wytyczne, tj. zachowanie dyrektywy w jej obecnej postaci oraz opracowanie wytycznych, obejmujących m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości i wyjaśnienia dotyczące zakresu i odpowiedzialności

Wariant 3 — „Logo imprezy turystycznej” lub nałożenie na przedsiębiorców prowadzących sprzedaż aranżowanych usług turystycznych wymogu składania oświadczenia, że przedmiotowe usługi nie stanowią imprezy turystycznej (opcje uzupełniające)

Podwariant A — wprowadzenie „logo imprezy turystycznej” — obowiązkowego logo przedstawianego konsumentom kupującym imprezę turystyczną

Podwariant B — zobowiązanie przedsiębiorców oferujących łączone usługi turystyczne niebędące imprezami turystycznymi do złożenia oświadczenia, że nie sprzedają imprezy turystycznej

Wariant 4 — uchylenie dyrektywy i samoregulacja ze strony branży

Wariant 5 — aktualizacja dyrektywy i objęcie jej zakresem imprez turystycznych oferowanych przez jednego przedsiębiorcę

Wariant 5 wymaga przeglądu legislacyjnego, podczas którego zachowana zostałaby podstawowa struktura obowiązującej dyrektywy, przy jednoczesnym wyjaśnieniu jej zakresu poprzez wyraźne włączenie do niej pakietów oferowanych przez jednego przedsiębiorcę oraz dokonaniu przeglądu szeregu przepisów. Poddana przeglądowi dyrektywa miałaby zastosowanie do usług turystycznych, które są łączone w obrębie jednej i tej samej podróży

lub jednych i tych samych wakacji – na jednej stronie internetowej lub przez jedno stacjonarne biuro podróży.

Wariant 6 — podejście stopniowane — aktualizacja dyrektywy i objęcie jej zakresem zarówno imprez turystycznych oferowanych przez jednego przedsiębiorcę, jak i imprez turystycznych oferowanych przez kilku przedsiębiorców oraz zastosowanie mniej rygorystycznych rozwiązań w odniesieniu do aranżowanych usług turystycznych

Wariant ten odpowiada wariantowi 5 uzupełnionemu o stopniowe rozszerzenie zakresu dyrektywy, w celu objęcia jej zakresem:

imprez turystycznych oferowanych przez kilku przedsiębiorców, czyli takiego połączenia za pośrednictwem różnych przedsiębiorców usług turystycznych, które wykazuje określone cechy kojarzone z imprezami turystycznymi, i które podlegałyby tym samym zasadom, co inne imprezy turystyczne (włączając pełną odpowiedzialność za właściwe wykonanie umowy oraz zobowiązanie do zapewniania ochrony na wypadek niewypłacalności),

aranżowanych usług turystycznych oferowanych przez kilku przedsiębiorców czyli takiego połączenia usług turystycznych, które nie wykazuje cech właściwych dla imprez turystycznych i w związku z tym prawdopodobieństwo wprowadzenia konsumentów w błąd jest mniejsze. Zostałyby one objęte mniej rygorystycznymi zasadami obejmującymi ochronę na wypadek niewypłacalności oraz zobowiązanie do oświadczenia w sposób jasny i widoczny, że każdy indywidualny dostawca usług jest odpowiedzialny za ich prawidłową realizację.

Wariant 7 — Modernizacja dyrektywy, obejmująca zarówno imprezy turystyczne oferowane przez jednego przedsiębiorcę, jak i aranżowane usługi turystyczne oferowane przez kilku przedsiębiorców

Wariant ten obejmuje wariant 5 i 6, jednocześnie nakładając na wszystkie aranżowane usługi turystyczne oferowane przez kilku przedsiębiorców te same zobowiązania, które obowiązują w odniesieniu do imprez turystycznych.

Opcja 8 — „dyrektywa turystyczna”

Wariant ten obejmuje wariant 7 oraz rozszerzenie zakresu na pojedyncze usługi turystyczne (tzw. *stand-alone*), np. wynajem samochodów, zakwaterowanie lub przeloty i przewiduje zasadniczo te same reguły odnośnie do wszystkich usług turystycznych, niezależnie od tego, czy są one elementem imprezy turystycznej, czy też nie.

W ocenie skutków stwierdzono, że zidentyfikowane problemy zostaną rozwiązane w **najbardziej odpowiedni sposób przy zastosowaniu wariantu 6**, na którym opiera się niniejszy wniosek.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

3.1. Krótki opis proponowanych działań

Proponowana dyrektywa obejmie swym zakresem różne formy imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych, które oferowane są *online*, a tym samym wyjaśni i zaktualizuje zakres ochrony podróżnych kupujących połączone usługi turystyczne dla tej samej podróży lub dla tych samych wakacji.

Wniosek zapewni lepsze poinformowanie podróżnych o usługach, które kupują, a ponadto zapewni im bardziej przejrzyste środki zaradcze w przypadku kłopotów.

Jednocześnie – dzięki zmniejszeniu rozdrobnienia prawnego i umocnieniu wzajemnego uznawania ochrony na wypadek niewypłacalności, wniosek przyczyni się do znacznego

ograniczenia przeszkód w handlu transgranicznym, zredukuje koszty przestrzegania przepisów ponoszone przez przedsiębiorców pragnących prowadzić działalność transgraniczną oraz zapewni równe szanse w sektorze usług turystycznych.

3.2. Podstawa prawna

Niniejszy wniosek opiera się na art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Ustanawia on w dużej mierze jednolite zasady w obszarze imprez turystycznych oraz aranżowanych usług turystycznych na terenie Unii, gwarantując przedsiębiorcom i podróżnym pewność co do ich praw i obowiązków, bez względu na prawo krajowe mające zastosowanie do umowy. Tym samym likwidowane są zbędne koszty transakcji transgranicznych, a konsumenci dysponują większymi możliwościami wyboru.

W myśl art. 114 ust. 3 TFUE wniosek gwarantuje wysoki poziom ochrony konsumentów poprzez utrzymanie lub zwiększenie poziomu ochrony konsumentów w porównaniu z dyrektywą 90/314/EWG.

3.3. Zasada pomocniczości

Wniosek jest zgodny z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

Cel, jakim jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez usunięcie różnic w ustawodawstwach państw członkowskich oraz poprawa dostępu konsumentów do usług świadczonych w innych państwach członkowskich, nie może zostać w wystarczającym stopniu osiągnięty przez państwa członkowskie nie podejmujące współpracy w tym zakresie.

W związku z tym Unia jest najlepiej przygotowana do tego, aby rozwiązać zidentyfikowane problemy, przyjmując środek ustawodawczy na rzecz zbliżenia przepisów krajowych.

3.4. Zasada proporcjonalności

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 TUE.

Podobnie jak dyrektywa 90/314/EWG, nie obejmuje on wszystkich aspektów prawa obowiązującego w sektorze turystycznym, a jedynie niektóre aspekty imprez turystycznych i innych połączeń usług turystycznych, w przypadku których skoordynowane działanie na szczeblu Unii uznaje się za konieczne. Nie koliduje on na przykład z ogólnym prawem zobowiązań, a także systemem wydawania zezwoleń oraz licencji, obowiązującymi w poszczególnych państwach członkowskich.

Zgodnie z oceną skutków, do osiągnięcia wymienionych powyżej celów nie przyczynią się środki niewiążące, takie jak zalecenia, wytyczne lub samoregulacja.

Dyrektywa zapewnia spójny zestaw praw i obowiązków; jednocześnie państwa członkowskie mają możliwość uwzględnienia tych przepisów w swoim krajowym prawie zobowiązań.

Ponadto dyrektywa pozwoli państwom członkowskim na wdrożenie najwłaściwszych środków egzekwowania i niezbędnych sankcji na wypadek naruszenia przepisów dyrektywy. W niektórych obszarach wniosek przewiduje możliwość nałożenia przez państwa członkowskie bardziej surowych przepisów.

3.5. Wpływ na prawa podstawowe

Zgodnie ze strategią skutecznego wprowadzania w życie Karty praw podstawowych przez Unię Europejską¹² Komisja zapewnia zgodność wniosku z prawami określonymi w Karcie

¹² Komunikat Komisji COM(2010) 573 z 19.10.2010 r.

oraz dodatkowo wspiera ich stosowanie. Przede wszystkim wniosek nie narusza wolności prowadzenia działalności gospodarczej zagwarantowanej w art. 16 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów w Unii w myśl art. 38 tej Karty.

3.6. Klauzula przeglądowa

Wniosek zobowiązuje Komisję do przedstawienia sprawozdania ze stosowania dyrektywy najpóźniej w ciągu pięciu lat od momentu jej wejścia w życie i do przedłożenia go Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w razie potrzeby wraz z wnioskami legislacyjnymi.

3.7. Europejski Obszar Gospodarczy

Proponowana dyrektywa dotyczy kwestii związanych z EOG i z tego względu powinna obejmować Europejski Obszar Gospodarczy.

3.8. Dokumenty wyjaśniające

Mając na uwadze złożoność wniosku oraz różne sposoby dokonania transpozycji dyrektywy 90/314/EWG przez państwa członkowskie, Komisja uznaje za uzasadnione przekazanie dokumentów opisujących zależności między elementami niniejszej dyrektywy a odpowiednimi częściami krajowych instrumentów prawnych transponujących dyrektywę.

4. WYJAŚNIENIE WNIOSKU

Wniosek składa się z 29 artykułów oraz dwóch załączników (tabeli zawierającej odniesienie artykułów dyrektywy 90/314/EWG do artykułów niniejszego wniosku i oceny skutków finansowych).

4.1. Przedmiot, zakres i definicje (art. 1-3)

Artykuł 1 określa przedmiot dyrektywy. W związku z definicjami „impresy turystycznej” oraz „aranżowanych usług turystycznych”, o których mowa w art. 3, w art. 2 określono zakres dyrektywy, biorąc pod uwagę różne sposoby łączenia usług turystycznych.

W oparciu o sposób, w jaki usługi turystyczne przedstawiane są podróżnym, połączenia spełniające którekolwiek z alternatywnych kryteriów określonych w art. 3 ust. 2 będą traktowane jako imprezy turystyczne z wiążącymi się z tym skutkami prawnymi w odniesieniu do obowiązków informowania, odpowiedzialności i ochrony na wypadek niewypłacalności.

Za „aranżowane usługi turystyczne” uznaje się połączenia, w przypadku których sprzedawcy detaliczni, ułatwiają – za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji – zamówienie dodatkowych usług turystycznych w sposób ukierunkowany, lub w przypadku których podróżny zawiera umowę z indywidualnym dostawcą usług, a ponadto nie występują zasadnicze cechy właściwe dla imprezy turystycznej, np. cena całkowita lub obejmująca wszystkie usługi. Sprzedawcy detaliczni, którzy prowadzą działalność polegającą na ułatwianiu zakupu „aranżowanych usług turystycznych” są objęci wymogiem wyraźnego wyjaśnienia podróżnym, że za realizację przedmiotowej usługi turystycznej odpowiedzialny jest jedynie indywidualny dostawca usługi. Ponadto, mając na uwadze zapewnienie pewnego poziomu ochrony dodatkowej – w stosunku do tej, która wynika z przepisów regulujących prawa pasażera lub z ogólnego dorobku Unii dotyczącego konsumentów – obejmującej terytorium całej Unii i dotyczącej również podróżnych kupujących za pośrednictwem sprzedawców detalicznych więcej niż jedną usługę, należy zadbać o to, aby taki sprzedawca detaliczny zapewnił, iż w przypadku ogłoszenia przez niego niewypłacalności lub

niewypłacalności któregośkolwiek z dostawców usług, podróżny otrzyma zwrot zaliczki oraz, w razie potrzeby, zostanie przewieziony do swojego kraju.

Ponieważ nie jest właściwe przyznanie takiego samego poziomu ochrony osobom podróżującym służbowo, w przypadku których ustalenia dotyczące podróży są dokonywane na podstawie umowy ramowej zawartej między ich pracodawcami a wyspecjalizowanymi podmiotami gospodarczymi nierzadko oferującymi – na zasadzie współpracy między przedsiębiorstwami – poziom ochrony zbliżony do tego, jaki wynika z niniejszej dyrektywy (tzw. zarządzane podróże służbowe), ustalenia dotyczące podróży tego typu są wyłączone z zakresu niniejszej dyrektywy.

Utrzymuje się inne ograniczenia dotyczące zakresu, w tym tzw. imprezy turystyczne organizowane okazjonalnie.

Oprócz „imprez turystycznych” oraz „aranżowanych usług turystycznych” w art. 3 zdefiniowano inne kluczowe pojęcia dyrektywy, w tym pojęcia „podróżnego”, „organizatora”, „sprzedawcy detalicznego” i „nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności”. „Organizator” został zdefiniowany jako przedsiębiorca, który łączy i sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne – czy to bezpośrednio czy to za pośrednictwem lub wraz z innym przedsiębiorcą. Organizatorzy odpowiadają za realizację imprezy turystycznej (art. 11 i 12), za udzielenie pomocy podróżnemu (art. 14) oraz za ochronę na wypadek niewypłacalności (art. 15). Zarówno sprzedawcy detaliczni jak i organizatorzy odpowiadają za zapewnienie informacji przed zawarciem umowy (art. 4). Sprzedawcy detaliczni ponoszą odpowiedzialność za błędy związane z rezerwacją (art. 19). Sprzedawcy detaliczni ułatwiający zamawianie aranżowanych usług turystycznych są zobowiązani do zapewnienia ochrony na wypadek niewypłacalności (art. 15).

4.2. Obowiązek związany z udzielaniem informacji, zawieranie umowy o imprezę turystyczną oraz ich treść (art. 4-6)

W art. 4 wymieniono konkretne informacje udzielane przed zawarciem umowy, których organizator oraz, w stosownych przypadkach, sprzedawca detaliczny, musi udzielić podróżnemu zamierzającemu nabyć imprezę turystyczną. Wymogi te mają zastosowanie dodatkowo w odniesieniu do wymogów informacyjnych wynikających z innych obowiązujących dyrektyw lub rozporządzeń.

W art. 5 uregulowano kwestię zawarcia umowy o imprezę turystyczną.

Artykuł 6 zawiera przepisy dotyczące treści i prezentacji umowy lub jej potwierdzenia, jak również dokumentów i informacji, które muszą zostać przekazane przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

4.3. Zmiany w umowie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej (art. 7-10)

Podobnie jak w art. 4 ust. 3 dyrektywy 90/314/EWG, w art. 7 określono warunki, na jakich można skorzystać z prawa podróżnego do przeniesienia zorganizowanej podróży na inną osobę.

Wychodząc od zasady, że uzgodnione ceny są wiążące, w artykule 8 określono zasady dotyczące możliwości i skutków zmian cen, biorąc pod uwagę fakt, że umowy o imprezę turystyczną często zawierane są z dużym wyprzedzeniem. Reguły te opierają się na tych samych zasadach, na jakich oparto art. 4 ust. 4–6 dyrektywy 90/314/EWG.

W art. 8 ust. 2 zachowano prawo do wprowadzania podwyżek cen związanych z kosztami paliwa, podatków i wahaniami kursów wymiany walut, lecz – w porównaniu z dyrektywą 90/314/EWG – wyjaśniono warunki takich podwyżek. Obecnie, jeżeli organizator zastrzega

sobie prawo do podniesienia ceny, jest zobowiązany również do przyznania podróżnym obniżki ceny. **Ceny nie mogą być podniesione o więcej niż 10 % ceny imprezy turystycznej.**

W odniesieniu do zmian innych niż zmiany ceny, określa się odrębne reguły dotyczące zmian **nieznaczących (art. 9 ust. 1) i znaczących (art. 9 ust. 2 i 3).**

W porównaniu z dyrektywą 90/314/EWG, art. 10 przyznaje podróżnym dodatkowe prawa do rozwiązania umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Prawo podróżnych do rozwiązania umowy w zamian za odpowiednią rekompensatę (art. 10 ust. 1) odpowiada zasadom i praktykom stosowanym w państwach członkowskich. Artykuł 10 ust. 2 przyznaje podróżnym prawo do rozwiązania umowy bez rekompensaty w przypadku zaistnienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności.

4.4. Realizacja imprezy turystycznej (art. 11-14)

Artykuły te szczegółowo określają przepisy dotyczące odpowiedzialności organizatorów za realizację imprezy turystycznej (art. 11-13) i obowiązku udzielenia pomocy podróżnemu (art. 14).

W przeciwieństwie do dyrektywy 90/314/EWG, za realizację imprezy turystycznej odpowiada jedynie organizator. Celem jest uniknięcie dublowania się kosztów i postępowań sądowych. Jednocześnie jednolite przepisy dotyczące odpowiedzialności przyczynią się do ułatwienia realizacji transakcji transgranicznych przez organizatorów i sprzedawców detalicznych.

Artykuły 11 i 12 umożliwiają podróżnemu zastosowanie środków zaradczych w przypadku braku zgodności, w tym w przypadku niewykonania oraz nienależytego wykonania usług. Zasady te opierają się na tych samych zasadach, co art. 5 i 6 dyrektywy 90/314/EWG, lecz zostały przedstawione w sposób bardziej systematyczny, wprowadzając pewne wyjaśnienia i eliminując pewne luki.

W art. 11 określono obowiązek zaradzenia brakowi zgodności oraz zapewnienia odpowiednich alternatywnych rozwiązań na potrzeby kontynuacji imprezy turystycznej w sytuacji, gdy znaczna część usług nie może zostać zrealizowana zgodnie z ustaleniami umownymi. Wyjaśniono, że ten ostatni obowiązek ma zastosowanie również wtedy, gdy nie zapewniono podróżnemu powrotu do miejsca wyjazdu, zgodnie z ustaleniami. Jednakże w przypadku gdy nie ma możliwości zapewnienia terminowego powrotu podróżnego z uwagi na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, **zobowiązanie organizatora do poniesienia kosztów dalszego pobytu jest – w przypadku jednego podróżnego – ograniczone do 100 EUR za noc i trzech nocy,** zgodnie z proponowaną zmianą rozporządzenia (WE) nr 261/2004.

Artykuł 12 zawiera przepisy w sprawie obniżek cen związanych z brakiem zgodności, a także w sprawie alternatywnych rozwiązań prowadzących do obniżenia jakości imprezy turystycznej, jak również w sprawie szkód. Zgodnie z wyrokiem Trybunału w sprawie C-168/00 Simone Leitner, w ust. 2 wyjaśniono, że **rekompensowane muszą być również szkody o charakterze niematerialnym.** W ust. 4 uregulowano wpływ rekompensaty wynikającej z innych podstaw prawnych.

Ponieważ w przypadku wielu podróżnych pierwszym punktem kontaktowym jest sprzedawca detaliczny, za pośrednictwem którego zarezerwowali oni imprezę turystyczną, art. 13 stanowi, **że podróżni mogą kierować swoje wiadomości, skargi lub roszczenia również do sprzedawcy detalicznego;** otrzymanie takich powiadomień jest decydujące dla zgodności z wszelkimi terminami lub okresami przedawnienia.

Na mocy art. 14 organizatorzy mają obowiązek zapewnienia pomocy podróżnym, którzy znajdują się w trudnej sytuacji.

4.5. Ochrona na wypadek niewypłacalności (art. 15 i 16)

Dyrektywa 90/314/EWG wprowadziła ogólny obowiązek, zgodnie z którym „organizator lub punkt sprzedaży detalicznej” zapewniają ochronę na wypadek niewypłacalności, tak by w przypadku niewypłacalności zapewniony był powrót pasażerów do kraju oraz zwrot dokonanych zaliczek. Ze względu na różne rozwiązania prawne przyjęte przez państwa członkowskie prowadziło to często do dublowania kosztów ponoszonych przez organizatorów i sprzedawców detalicznych. Zgodnie z art. 15 niniejszego wniosku obowiązkiem tym objęci są jedynie organizatorzy zorganizowanych podróży oraz sprzedawcy detaliczni, którzy ułatwiają nabywanie „aranżowanych usług turystycznych”. Jednocześnie we wniosku ustanawia się bardziej szczegółowe kryteria dotyczące skuteczności i zakresu wymaganej ochrony.

By ułatwić operacje transgraniczne, art. 16 ust. 1 wyraźnie przewiduje wzajemne uznawanie ochrony na wypadek niewypłacalności zapewnionej na podstawie prawa państwa członkowskiego, w którym prowadzone jest przedsiębiorstwo organizatora/danego sprzedawcy detalicznego. W celu zapewnienia współpracy administracyjnej art. 16 nakłada na państwa członkowskie obowiązek wyznaczenia centralnych punktów kontaktowych.

4.6. Wymogi informacyjne w przypadku aranżowanych usług turystycznych (art. 17)

W celu zagwarantowania stronom pewności prawa i przejrzystości, sprzedawcy detaliczni, którzy oferują aranżowane usługi turystyczne, muszą wyjaśnić podróżnym w sposób jasny i widoczny, że za realizację usługi odpowiada jedynie dany dostawca usług, oraz że podróżny nie może skorzystać z żadnego prawa unijnego przysługującego uczestnikom imprezy turystycznej, z wyjątkiem prawa do zwrotu zaliczki oraz, w stosownych przypadkach, do powrotu do kraju w przypadku gdy sprzedawca detaliczny lub którykolwiek z dostawców usług stanie się niewypłacalny.

4.7. Postanowienia ogólne (art. 18–26)

Artykuł 18 zawiera szczególne zasady dotyczące zorganizowanych podróży w przypadku, gdy siedziba organizatora znajduje się poza terytorium EOG.

Na mocy art. 19 sprzedawcy detaliczni zaangażowani w rezerwowanie imprez turystycznych oraz aranżowanych usług turystycznych ponoszą odpowiedzialność za błędy związane z rezerwacją.

W art. 20 wyjaśniono, że niniejsza dyrektywa nie wpływa na prawo organizatora do dochodzenia odszkodowania od osób trzecich.

Artykuł 21 potwierdza nakazowy charakter dyrektywy.

Artykuł 22 w sprawie środków wykonawczych jest standardowym przepisem w dorobku prawnym w dziedzinie praw konsumenta.

Art. 23 jest standardowym przepisem ustanawiającym sankcje za naruszenie przepisów krajowych transponujących niniejszą dyrektywę. Podobne przepisy można znaleźć w dyrektywie w sprawie praw konsumentów (2011/83/UE) oraz w dyrektywie dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych (2005/29/WE).

Artykuł 24 nakłada na Komisję obowiązek przedłożenia sprawozdania ze stosowania niniejszej dyrektywy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł 25 ust. 2 zmienia dyrektywę 2011/83 w sprawie praw konsumentów w celu zapewnienia, aby dyrektywa ta była w pełni stosowana w odniesieniu do aranżowanych usług

turystycznych oraz aby pewne ogólne prawa konsumentów miały zastosowanie również do imprez turystycznych.

4.8. Przepisy końcowe (art. 27-29)

Artykuł 26 uchyla dyrektywę 90/314/EWG. Artykuł 27 to standardowy zapis dotyczący transpozycji, w którym **ustala się termin transpozycji na 18 miesięcy**. Artykuły 28 i 29 zawierają standardowe przepisy.

5. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek ma bardzo ograniczony wpływ na budżet. Jedyne koszty operacyjne odnoszą się do przygotowania sprawozdania ze stosowania niniejszej dyrektywy; obejmują one prace przygotowawcze wykonawcy zewnętrznego, tj. środki operacyjne w wysokości ok. 0,2 mln EUR w ramach programu „Prawa i Obywatelstwo”, jak również wydatki administracyjne w wysokości około 0,184 mln EUR w ciągu siedmiu lat po przyjęciu dyrektywy. Wydatki te zostaną pokryte w ramach przesunięcia wewnętrznego i nie będą wymagać zwiększenia funduszy.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004, dyrektywę 2011/83/UE i uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹³,
uwzględniając opinię Komitetu Regionów¹⁴,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek¹⁵ ustanawia szereg istotnych praw konsumentów w odniesieniu do zorganizowanych podróży, w szczególności w odniesieniu do wymogów informacyjnych, odpowiedzialności przedsiębiorstwa handlowego w związku z realizacją imprezy turystycznej oraz ochrony na wypadek niewypłacalności organizatora lub punktu sprzedaży detalicznej. Jednakże konieczne jest dostosowanie ram prawnych do zmian zachodzących na rynku, tak aby stały się one bardziej odpowiednie dla rynku wewnętrznego, a także aby usunięte zostały niejasności oraz luki prawne.
- (2) Turystyka odgrywa ważną rolę w gospodarce Unii; imprezy turystyczne stanowią znaczącą część tego rynku. Od momentu przyjęcia dyrektywy 90/314/EWG w sektorze turystyki zaszły ogromne zmiany. Obok tradycyjnych kanałów dystrybucji coraz ważniejszym medium, za pośrednictwem którego oferowane są usługi turystyczne, staje się internet. Usługi turystyczne są łączone, nie tylko w postaci tradycyjnych, wcześniej zorganizowanych imprez turystycznych, ale często w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta. **Wiele spośród tych produktów turystycznych znajduje się w tzw. szarej strefie prawnej lub wyraźnie nie zostało objętych zakresem dyrektywy 90/314/EWG.** Celem niniejszej dyrektywy jest dostosowanie zakresu ochrony do tych zmian, zwiększenie przejrzystości i zwiększenie pewności prawa dla podróżujących i przedsiębiorców.
- (3) Artykuł 169 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „Traktatem”) stanowi, że Unia ma się przyczyniać do osiągnięcia wysokiego poziomu

¹³ Dz.U. C ... z ..., s. ...

¹⁴ Dz.U. C ... z ..., s. ...

¹⁵ Dz.U. L 158 z 23.06.1990, s. 59.

ochrony konsumentów poprzez środki, które przyjmuje na podstawie art. 114 Traktatu.

- (4) Dyrektywa 90/314/EWG daje państwom członkowskim dużą swobodę uznania w zakresie transpozycji; w związku z tym w dalszym ciągu istnieją znaczące rozbieżności między prawem poszczególnych państw członkowskich. Rozdrobnienie prawne prowadzi do zwiększenia kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwa oraz stanowi przeszkodę dla osób zamierzających prowadzić działalność transgraniczną. Tym samym ograniczone zostają możliwości dokonywania wyboru przez konsumentów.
- (5) Zgodnie z art. 26 ust. 2 Traktatu, rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, na którym zapewnia się swobodny przepływ towarów i usług oraz swoboda przedsiębiorczości. W celu stworzenia rzeczywistego, wewnętrznego rynku konsumenckiego w tym sektorze, niezbędne jest ujednoczenie niektórych aspektów umów dotyczących imprez turystycznych oraz aranżowanych usług turystycznych, przy zachowaniu właściwej równowagi między wysokim poziomem ochrony konsumentów a konkurencyjnością przedsiębiorstw.
- (6) **Transgraniczny potencjał rynku zorganizowanych podróży w Unii nie jest obecnie w pełni wykorzystany.** Rozbieżności w przepisach chroniących podróżnych w poszczególnych państwach członkowskich zniechęcają podróżnych z jednego państwa członkowskiego do zakupu imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych w innym państwie członkowskim; podobnie zniechęcają one organizatorów i sprzedawców detalicznych z jednego państwa członkowskiego do sprzedaży takich usług w innym państwie członkowskim. W celu umożliwienia konsumentom i przedsiębiorstwom czerpania pełnych korzyści z rynku wewnętrznego, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów w całej Unii, konieczne jest dalsze zbliżenie przepisów ustawodawczych państw członkowskich w zakresie imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych.
- (7) Większość podróżnych nabywających imprezy turystyczne to konsumenci w rozumieniu unijnego prawa ochrony konsumentów. Nie zawsze jest przy tym łatwo rozróżnić między konsumentami a przedstawicielami małych przedsiębiorstw lub pracownikami, którzy rezerwują podróże związane z ich działalnością gospodarczą lub zawodową za pośrednictwem tych samych kanałów rezerwacji, jakie wykorzystują konsumenci. Tacy podróżni często wymagają zbliżonego poziomu ochrony. W przeciwieństwie do tego duże przedsiębiorstwa lub organizacje często aranżują usługi turystyczne dla swoich pracowników na podstawie umowy ramowej z firmami specjalizującymi się w organizowaniu podróży służbowych. Ten ostatni rodzaj aranżowanych usług turystycznych nie wymaga takiego poziomu ochrony, jaki przewiduje się dla konsumentów. W związku z tym niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do osób podróżujących służbowo tylko w takim zakresie, w jakim nie dokonują oni uzgodnień dotyczących podróży w oparciu o umowę ramową. W celu uniknięcia nieporozumień w związku z definicją pojęcia „konsumenta” zawartego w innych dyrektywach dotyczących ochrony konsumenta, **osoby chronione na podstawie niniejszej dyrektywy należy określać jako „podróżnych”.**
- (8) Ponieważ usługi turystyczne mogą być łączone na wiele różnych sposobów, za imprezy turystyczne należy uznać wszystkie połączenia usług turystycznych, które charakteryzują się cechami, jakie podróżni zazwyczaj wiążą z imprezami turystycznymi, zwłaszcza gdy pojedyncze usługi turystyczne zostają powiązane w obrębie jednego produktu turystycznego, za którego właściwe wykonanie

odpowiedzialność ponosi organizator. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej¹⁶, nie należy różnicować, czy usługi turystyczne są łączone przed nawiązaniem jakiegokolwiek kontaktu z podróżnym czy też na prośbę podróżnego względnie zgodnie z dokonany przez niego wyborem. Zastosowanie powinny mieć te same zasady, niezależnie od tego, czy rezerwacja ma miejsce za pośrednictwem stacjonarnego biura podróży czy też odbywa się drogą elektroniczną (*online*).

- (9) W celu zachowania przejrzystości należy wprowadzić rozróżnienie między imprezami turystycznymi a aranżowanymi usługami turystycznymi. W przypadku tych ostatnich internetowe lub stacjonarne biuro podróży pomaga podróżnemu w połączeniu usług turystycznych, co prowadzi do zawarcia przez podróżnego umów z różnymi dostawcami usług turystycznych, w tym poprzez powiązane procesy rezerwacji. Umowy te nie posiadają takich cech jak umowy o imprezę turystyczną, a zatem nie należy stosować wobec nich wszystkich wymogów, jakie mają zastosowanie w odniesieniu do imprez turystycznych.
- (10) W świetle zmian zachodzących na rynku należy ponadto zdefiniować imprezy turystyczne na podstawie obiektywnych kryteriów alternatywnych, które w głównej mierze są powiązane ze sposobem, w jaki usługi turystyczne są prezentowane lub nabywane oraz z okolicznościami, w jakich podróżni mogą w uzasadniony sposób oczekiwać, że dyrektywa zapewni im ochronę. Ma to miejsce na przykład w sytuacji, gdy na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, w ramach tego samego procesu rezerwacji i w jednym punkcie sprzedaży nabywane są różne usługi turystyczne lub w sytuacji, gdy takie usługi są oferowane po cenie łącznej lub obejmującej wszystkie te usługi względnie gdy taka cena jest za te usługi naliczana. Zakłada się, że usługi turystyczne są nabywane w ramach tego samego procesu rezerwacji, jeżeli zostały one wybrane, zanim podróżny zgodził się na uiszczenie zapłaty.
- (11) Jednocześnie należy odróżniać aranżowane usługi turystyczne od usług turystycznych, które podróżni rezerwują niezależnie, często w różnym czasie — nawet jeżeli są one rezerwowane na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji. Należy ponadto odróżnić aranżowane usługi turystyczne oferowane *online* od linków, za pośrednictwem których podróżni są jedynie w ogólny sposób informowani o dalszych usługach turystycznych, na przykład gdy hotel lub organizator imprezy turystycznej udostępnia na swojej stronie internetowej wykaz wszystkich podmiotów oferujących usługi transportowe do miejsca, w którym się znajduje — niezależnie od dokonania jakiegokolwiek rezerwacji.
- (12) Zakup usługi w postaci podróży lotniczej w formie samodzielnej, jako pojedynczej usługi turystycznej nie stanowi ani imprezy turystycznej, ani aranżowanej usługi turystycznej.
- (13) Należy określić szczegółowe przepisy dla fizycznych oraz internetowych sprzedawców detalicznych, którzy pomagają podróżnemu — przy okazji wizyty lub kontaktu z ich punktem sprzedaży — w zawarciu oddzielnych umów z poszczególnymi dostawcami usług, oraz dla internetowych sprzedawców detalicznych, którzy — za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji *online* — ułatwiają nabywanie dodatkowych usług turystycznych u innego przedsiębiorcy w sposób ukierunkowany, najpóźniej w momencie potwierdzenia rezerwacji pierwszej usługi. Przepisy takie

¹⁶ Zob. wyrok w sprawie C-400/00 *Club Tour, Viagens e Turismo SA* przeciwko *Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido* oraz *Club Med Viagens Ld*, Rec. 2002, I-04051.

miałyby na przykład zastosowanie w sytuacji, gdy wraz z potwierdzeniem rezerwacji pierwszej usługi turystycznej, takiej jak przelot lub przejazd pociągiem, konsument otrzymuje zaproszenie do zarezerwowania dodatkowej usługi turystycznej dostępnej w wybranym miejscu docelowym – na przykład zakwaterowania w hotelu – wraz z linkiem do strony rezerwacji innego dostawcy usług lub pośrednika. Wspomniane aranżowane usługi nie stanowią wprawdzie imprezy turystycznej w rozumieniu niniejszej dyrektywy – nie ma wątpliwości co do tego, że jeden organizator nie wziął na siebie odpowiedzialności za usługi turystyczne – jednak takie aranżowane usługi turystyczne stanowią alternatywny model biznesowy, który często jest silną konkurencją dla imprez turystycznych.

- (14) Aby zapewnić uczciwą konkurencję i ochronę konsumentów, obowiązek zapewnienia dostatecznego dowodu zabezpieczenia na potrzeby zwrotu zaliczek i powrotu podróżnych w przypadku niewypłacalności, powinien mieć zastosowanie również do aranżowanych usług turystycznych.
- (15) W celu zwiększenia jasności dla podróżnych oraz umożliwienia im dokonywania świadomych wyborów różnych rodzajów aranżowanych usług turystycznych, stosowne wydaje się zobligowanie przedsiębiorców do wyraźnego oświadczenia o rodzaju aranżowanych usług i poinformowania podróżnych o ich prawach. Deklaracja przedsiębiorcy dotycząca charakteru prawnego produktu turystycznego, który jest oferowany na rynku, powinna odpowiadać faktycznemu charakterowi prawnemu przedmiotowego produktu. Organy egzekwowania prawa powinny interweniować w przypadkach, w których przedsiębiorcy nie zapewniają podróżnym dokładnych informacji.
- (16) Jako kryterium na potrzeby zdefiniowania imprezy turystycznej lub aranżowanych usług turystycznych należy uwzględnić jedynie połączenie różnych usług turystycznych, takich jak zakwaterowanie, przewóz pasażerów autobusem, koleją, drogą morską lub powietrzną, a także wynajem samochodów. Za zakwaterowanie w rozumieniu niniejszej dyrektywy nie należy uznawać zakwaterowania do celów pobytowych, w tym długoterminowych kursów językowych.
- (17) Inne usługi turystyczne, takie jak wejście na koncerty, imprezy sportowe, wycieczki lub wejście do parków rozrywki są usługami, które – w połączeniu z przewozem pasażerów lub zakwaterowaniem lub wynajmem samochodów – powinny być uznawane za mogące wejść w skład imprezy turystycznej lub aranżowanych usług turystycznych. Jednakże tego rodzaju imprezy turystyczne powinny wchodzić w zakres niniejszej dyrektywy, jedynie wtedy, gdy dana usługa turystyczna stanowi znaczącą część imprezy turystycznej. Ogólnie rzecz biorąc, usługę turystyczną należy uznać za znaczącą część imprezy turystycznej, jeżeli stanowi ona ponad 20 % łącznej ceny lub z innego powodu stanowi istotną cechę danej podróży lub danych wakacji. Usług pomocniczych, takich jak ubezpieczenie podróżne, transport bagażu, posiłki oraz czyszczenie dostarczone jako część zakwaterowania, nie należy uważać za samodzielne usługi turystyczne.
- (18) Należy również sprecyzować, że umowy, na podstawie których przedsiębiorca uprawnia podróżnego do tego, aby po zawarciu umowy dokonał wyboru spośród usług turystycznych różnego rodzaju, tak jak to ma miejsce w przypadku imprezy turystycznej stanowiącej prezent w pakiecie, powinny stanowić imprezy turystyczne. Ponadto za imprezę turystyczną należy uznać połączenie usług turystycznych w sytuacji, w której nazwisko osoby podróżującej lub dotyczące jej szczegółowe dane niezbędne dla zawarcia transakcji rezerwacji są przekazywane między

przedsiębiorcami najpóźniej w momencie potwierdzenia rezerwacji pierwszej usługi. Szczegółowe dane niezbędne do zawarcia transakcji rezerwacji to szczegóły dotyczące karty kredytowej lub inne informacje niezbędne dla uzyskania płatności. Z drugiej strony, samo przekazanie szczegółowych danych takich jak miejsce docelowe podróży lub okres, w którym odbywa się podróż, nie powinny być do tego celu wystarczające.

- (19) Ponieważ potrzeba zapewnienia podróżnym ochrony w przypadku krótkich podróży jest mniejsza, a także w celu uniknięcia niepotrzebnego obciążania przedsiębiorców, z zakresu dyrektywy powinny zostać wyłączone podróże trwające krócej niż 24 godziny, które nie obejmują zakwaterowania, jak również imprezy turystyczne organizowane okazjonalnie.
- (20) Najważniejszą cechą imprezy turystycznej jest to, że za prawidłowe wykonanie pakietu jako całości odpowiedzialny jest jako organizator przynajmniej jeden przedsiębiorca.. W związku z powyższym, jedynie w przypadkach, gdy jako organizator imprezy turystycznej funkcjonuje inny przedsiębiorca, dany przedsiębiorca – zazwyczaj stacjonarne lub internetowe biuro podróży – powinien mieć możliwość pełnienia roli jedynie sprzedawcy detalicznego lub pośrednika i nieponoszenia odpowiedzialności jako organizator. To, czy dany przedsiębiorca działa jako organizator w przypadku danej zorganizowanej podróży, powinno zależeć od jego udziału w tworzeniu imprezy turystycznej w myśl definicji zawartej w niniejszej dyrektywie, nie zaś od nazwy, pod jaką prowadzi on swoją działalność. W przypadku gdy kryterium, za sprawą którego połączenie usług turystycznych jest traktowane jako impreza turystyczna, spełnia dwóch lub więcej przedsiębiorców oraz gdy przedsiębiorcy ci nie poinformowali podróżnego, który z nich jest organizatorem imprezy turystycznej, za organizatorów uważa się wszystkich zaangażowanych przedsiębiorców.
- (21) Jeżeli chodzi o imprezy turystyczne, sprzedawcy detaliczni powinni wraz z organizatorem ponosić odpowiedzialność za udzielenie informacji przed zawarciem umowy. Jednocześnie powinno być jasne, że ponoszą oni odpowiedzialność za błędy w rezerwacji. Dla ułatwienia komunikacji, w szczególności w sprawach transgranicznych, podróżni powinni mieć możliwość skontaktowania się z organizatorem również za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego, z pomocą którego zakupili imprezę turystyczną.
- (22) Przed zakupem imprezy turystycznej podróżny powinien otrzymać wszystkie niezbędne informacje, niezależnie od tego, czy podróż jest sprzedawana za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, bezpośrednio czy też za pomocą innego rodzaju dystrybucji. Zapewniając te informacje, przedsiębiorca powinien uwzględnić szczególne potrzeby podróżnych, którzy wymagają szczególnej troski ze względu na wiek lub ułomność fizyczną, o ile można od przedsiębiorcy zasadnie oczekiwać, że jest w stanie to przewidzieć.
- (23) Zasadnicze informacje przedstawiane w reklamach, na stronach internetowych organizatora lub w broszurach jako część informacji udzielanych przed zawarciem umowy, dotyczące na przykład głównych właściwości usługi turystycznej lub cen, powinny być wiążące, chyba że organizator zastrzega sobie prawo do wprowadzenia zmian do tych elementów i o ile takie zmiany są w sposób jasny i widoczny przekazane do wiadomości podróżującego przed zawarciem umowy. Jednakże biorąc pod uwagę nowe technologie komunikacyjne, nie ma dalszej potrzeby definiowania szczegółowych zasad w broszurach, przy czym stosowne jest zapewnienie, aby w pewnych okolicznościach zmiany mające wpływ na wykonanie umowy były

przekazywane między stronami na trwałym nośniku dostępnym do wglądu w przyszłości. Zawsze powinno być możliwe wprowadzenie zmian do tych informacji w przypadku, gdy obie strony umowy wyraźnie się co do tego zgadzają.

- (24) Wymagania w odniesieniu do informacji określone w niniejszej dyrektywie są wyczerpujące, lecz nie powinny naruszać wymagań w odniesieniu do informacji, które zostały ustanowione w innych obowiązujących przepisach Unii¹⁷.
- (25) Biorąc pod uwagę specyfikę umów o imprezę turystyczną, należy określić prawa i obowiązki stron przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, jak i po jej rozpoczęciu, zwłaszcza gdy impreza turystyczna nie jest odpowiednio wykonywana lub gdy zmieniają się szczególne okoliczności.
- (26) Ponieważ imprezy turystyczne są często nabywane na długo przed ich realizacją, mogą wystąpić nieprzewidziane zdarzenia. W związku z tym podróżny powinien, na określonych warunkach, mieć prawo do przekazania imprezy turystycznej innemu podróżnemu. W takich sytuacjach organizator powinien mieć możliwość odzyskania swoich nakładów, np. jeśli podwykonawca żąda opłat za zmianę nazwiska podróżnego lub za unieważnienie biletu na środek transportu i wystawienie nowego. Podróżni powinni również mieć możliwość rozwiązania umowy w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w zamian za zapłatę odpowiedniej rekompensaty, jak również prawo do rozwiązania umowy bez zapłaty rekompensaty, o ile na imprezę turystyczną w istotnym zakresie wpłynęły nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, takie jak wojna lub klęska żywiołowa. Uznaje się, że nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności występują zwłaszcza wtedy, gdy wiarygodne i podane do publicznej wiadomości informacje, takie jak zalecenia wydawane przez władze państw członkowskich, odradzają podróżowanie do miejsca przeznaczenia.
- (27) W szczególnych okolicznościach prawo do rozwiązania umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez zapłaty rekompensaty powinien mieć również organizator, na przykład jeśli nie osiągnięto minimalnej liczby uczestników, a możliwość taka została zastrzeżona w umowie.
- (28) W niektórych przypadkach organizatorzy powinni mieć możliwość wprowadzania jednostronnych zmian w umowie o imprezę turystyczną. Podróżni powinni mieć jednak prawo do rozwiązania umowy, jeżeli proponowane zmiany w znaczny sposób zmieniają którąkolwiek z istotnych właściwości usługi turystycznej. Podwyżki cen powinny być możliwe jedynie wówczas, gdy nastąpiła zmiana kosztów paliwa niezbędnego do przewozu pasażerów, podatków lub opłat nakładanych przez osobę trzecią, która nie jest bezpośrednio zaangażowana w realizację usług turystycznych wchodzących w skład imprezy turystycznej, bądź kursów walutowych mających odniesienie do imprezy turystycznej, oraz jeśli w umowie wyraźnie zastrzeżono korektę cen, zarówno w górę, jak i w dół. Wzrost cen należy ograniczyć do 10 % ceny imprezy turystycznej.
- (29) Należy określić szczegółowe zasady dotyczące środków zaradczych w związku z brakiem zgodności podczas realizacji umowy o imprezę turystyczną. Podróżny powinien mieć prawo do tego, aby jego problemy zostały rozwiązane. Jeżeli natomiast znaczna część usług objętych umową nie może być zrealizowana, należy zaoferować podróżnemu alternatywne rozwiązania. Podróżni powinni być również uprawnieni do obniżki ceny lub rekompensaty za poniesione szkody. Rekompensata powinna

¹⁷

Zob. dyrektywy 2000/31/WE i 2006/123/WE, jak również rozporządzenia (WE) nr 1107/2006, (WE) nr 1008/2008, (WE) nr 1371/2007, (WE) nr 181/2011, (WE) nr 1177/2010 i (WE) nr 2111/2005.

pokrywać także wszelkie szkody niematerialne, zwłaszcza w przypadku zepsutego urlopu, oraz, w uzasadnionych przypadkach, koszty, które podróżny poniósł, rozwiązując problem we własnym zakresie.

- (30) W celu zapewnienia spójności właściwe jest dostosowanie przepisów niniejszej dyrektywy do konwencji międzynarodowych obejmujących usługi turystyczne, a także do przepisów Unii regulujących prawa pasażerów. Jeżeli organizator jest odpowiedzialny za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług objętych umową o imprezę turystyczną, powinien być on uprawniony do powołania się na ograniczenie odpowiedzialności usługodawców zapewnione w takich konwencjach międzynarodowych jak Konwencja montrealaska z 1999 r. o ujednoczeniu niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego¹⁸, Konwencja z 1980 r. o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF)¹⁹ i Konwencja ateńska z 1974 r. w sprawie przewozu morzem pasażerów i ich bagażu²⁰. W przypadku, gdy z uwagi na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności niemożliwe jest zapewnienie powrotu podróżnego do miejsca rozpoczęcia podróży, należy dostosować obowiązek organizatora do poniesienia kosztów przedłużonego pobytu podróżnego w miejscu przeznaczenia do wniosku Komisji²¹, którego celem jest zmiana rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów²².
- (31) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać praw podróżnych do zgłaszania roszczeń zarówno na podstawie niniejszej dyrektywy jak i na podstawie innego odpowiedniego prawodawstwa Unii, tak aby podróżni w dalszym ciągu mieli możliwość zgłaszania roszczeń wobec organizatora, przewoźnika lub jakiegokolwiek innej strony odpowiedzialnej, lub – w stosownym przypadku – wobec kilku stron. Należy wyjaśnić, że osoby te nie mogą kumulować praw w oparciu o różne podstawy prawne, o ile prawa te zabezpieczają ten sam interes lub mają ten sam cel. Odpowiedzialność organizatora pozostaje bez uszczerbku dla prawa do dochodzenia odszkodowania od osób trzecich, w tym od usługodawców.
- (32) Jeżeli podróżny ma podczas podróży lub wakacji kłopoty, organizator powinien być zobowiązany do udzielenia mu natychmiastowej pomocy. Taka pomoc powinna przewidywać głównie udzielenie, w stosownych przypadkach, informacji dotyczących kwestii takich jak: służba zdrowia, władze lokalne oraz pomoc konsularna, jak

¹⁸ 2001/539/WE: Decyzja Rady z dnia 5 kwietnia 2001 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji w sprawie ujednoczenia niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego (Konwencja montrealaska) (Dz.U. L 194 z 18.7.2001, s. 38).

¹⁹ 2013/103/UE: Decyzja Rady z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie podpisania i zawarcia Umowy między Unią Europejską a Międzyrządową Organizacją Międzynarodowych Przewozów Kolejami w sprawie przystąpienia Unii Europejskiej do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) (Dz.U. L 51 z 23.2.2013, s. 1).

²⁰ 2012/22/UE: decyzja Rady z dnia 12 grudnia 2011 r. dotycząca przystąpienia Unii Europejskiej do Protokołu z 2002 r. do Konwencji ateńskiej z 1974 r. w sprawie przewozu morzem pasażerów i ich bagażu z wyjątkiem jego artykułów 10 i 11 (Dz.U. L 8 z 12.1.2012, s. 1):

²¹ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 261/2004 ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów oraz rozporządzenie (WE) nr 2027/97 w sprawie odpowiedzialności przewoźnika lotniczego z tytułu przewozu pasażerów i ich bagażu drogą powietrzną — COM/2013/130 final.

²² Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1.

również praktycznej pomocy, na przykład w odniesieniu do komunikacji na odległość oraz alternatywnych usług podróży.

- (33) W swoim komunikacie w sprawie ochrony pasażerów w przypadku niewypłacalności linii lotniczej²³ Komisja określiła środki w celu poprawy ochrony pasażerów na wypadek niewypłacalności linii lotniczych, w tym poprawę egzekwowania rozporządzenia (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty²⁴, rozporządzenia nr 261/2004 w sprawie praw pasażerów linii lotniczych oraz kontaktów z zainteresowanymi podmiotami z branży; w przypadku niepowodzenia tych środków można brać pod uwagę środek legislacyjny. Wspomniany komunikat dotyczy nabycia pojedynczego elementu, a mianowicie usług przewozów lotniczych, i w związku z tym nie narusza obowiązujących przepisów w sprawie imprez turystycznych oraz nie stanowi przeszkody dla prawodawców w zapewnieniu ochrony na wypadek niewypłacalności również nabywcom innych współczesnych połączeń usług turystycznych.
- (34) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby podróżni nabywający imprezę turystyczną lub aranżowane usługi turystyczne posiadali pełną ochronę na wypadek niewypłacalności organizatora, sprzedawcy detalicznego, który ułatwił zamówienie aranżowanych usług turystycznych, czy też któregośkolwiek z dostawców usług. Państwa członkowskie, w których siedzibę mają organizatorzy imprez turystycznych i sprzedawcy detaliczni ułatwiający zamawianie aranżowanych usług turystycznych powinny zadbać o to, aby przedsiębiorcy oferujący takie połączenia usług turystycznych zapewniali gwarancję zwrotu wszystkich płatności dokonanych przez podróżnych oraz ich przewozu do kraju w przypadku niewypłacalności. Zachowując swobodę decyzji co do sposobu udzielania ochrony na wypadek niewypłacalności, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich krajowe systemy ochrony na wypadek niewypłacalności były skuteczne i aby były w stanie zapewnić wszystkim podróżnym, którzy ucierpieli w wyniku niewypłacalności, szybki powrót do kraju, jak również zwrot poniesionych przez nich kosztów. Wymagana ochrona na wypadek niewypłacalności powinna uwzględniać rzeczywiste ryzyko finansowe związane z działalnością organizatora, odnośnych sprzedawców detalicznych lub usługodawców, w tym rodzaj połączenia sprzedawanych przez nich usług turystycznych, przewidywalne wahania sezonowe oraz zakres płatności zaliczkowych i sposób ich zabezpieczenia. Jak stanowi dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym²⁵, w przypadkach gdy ochrona na wypadek niewypłacalności może zostać zapewniona w formie gwarancji lub polisy ubezpieczeniowej, takie zabezpieczenie nie może ograniczać się do zaświadczeń wydanych przez podmioty finansowe mające siedzibę w danym państwie członkowskim.
- (35) W celu ułatwienia swobodnego przepływu usług państwa członkowskie powinny być zobowiązane do uznania ochrony na wypadek niewypłacalności zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa. Aby ułatwić współpracę administracyjną oraz nadzór nad przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w innych państwach członkowskich w kontekście ochrony na wypadek niewypłacalności, państwa członkowskie powinny zostać zobowiązane do wyznaczenia centralnych punktów kontaktowych.

²³ COM(2013) 129 z 18.3.2013 r.

²⁴ Dz.U. L 293 z 31.10.2008, s. 3.

²⁵ Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36.

- (36) Jeżeli chodzi o aranżowane usługi turystyczne, przedmiotowe umowy są – obok obowiązku udzielenia ochrony na wypadek niewypłacalności i poinformowania podróżnych, że poszczególni dostawcy usług są odpowiedzialni wyłącznie za wykonanie ich umowy – podlegają ogólnemu prawu Unii w zakresie ochrony konsumentów oraz sektorowym przepisom Unii.
- (37) Należy chronić podróżnych w sytuacjach, w których sprzedawca detalicznie aranżuje rezerwację imprezy turystycznej lub aranżowanych usług turystycznych i popełnia błąd w procesie rezerwacji.
- (38) Należy również potwierdzić, że konsumenci nie mogą zrzekać się praw wynikających z niniejszej dyrektywy, zaś organizatorzy lub przedsiębiorcy ułatwiający zamawianie aranżowanych usług turystycznych nie mogą uchylać się od swoich zobowiązań, twierdząc, że działają jedynie w charakterze usługodawcy, pośrednika lub w jakiegokolwiek innej roli.
- (39) Konieczne jest, aby państwa członkowskie ustanowiły sankcje za naruszenie krajowych przepisów transponujących niniejszą dyrektywę i zapewniły ich egzekwowanie. Sankcje powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.
- (40) Przyjęcie niniejszej dyrektywy wiąże się z koniecznością dostosowania niektórych aktów regulujących kwestię ochrony konsumentów. Biorąc pod uwagę, że dyrektywy 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów²⁶ w swoim obecnym kształcie nie stosuje się do umów objętych zakresem dyrektywy 90/314/EWG, konieczna jest zmiana dyrektywy 2011/83/UE w celu zapewnienia jej zastosowania w odniesieniu do aranżowanych usług turystycznych oraz stosowania niektórych praw konsumentów ustanowionych w tej dyrektywie również w odniesieniu do imprez turystycznych.
- (41) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać przepisów rozporządzenia (WE) nr 593/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I)²⁷ oraz krajowego prawa umów w odniesieniu do tych aspektów, które nie zostały nią uregulowane. W związku z tym, że niniejsza dyrektywa ma na celu przyczynienie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, jej cele nie mogą być osiągnięte przez państwa członkowskie i mogą zostać lepiej zrealizowane na poziomie Unii. W związku z powyższym Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (42) Niniejsza dyrektywa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Przede wszystkim wniosek nie narusza wolności prowadzenia działalności gospodarczej zapisanej w art. 16 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów w Unii, zgodnie z art. 38 tej Karty.
- (43) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną państw członkowskich i Komisji z dnia 28 września 2011 r. dotyczącą dokumentów wyjaśniających państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji, jednego lub więcej dokumentów wyjaśniających związku między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych

²⁶ Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64.

²⁷ Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6.

instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Rozdział I

Przedmiot, zakres i definicje

Artykuł 1 Przedmiot

Niniejsza dyrektywa ma na celu przyczynienie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez zbliżenie do siebie niektórych aspektów przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w odniesieniu do umów o imprezę turystyczną i aranżowanych usług turystycznych, zawieranych między podróżnymi a przedsiębiorcami.

Artykuł 2 Zakres

1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do imprez turystycznych oferowanych podróżnym na sprzedaż lub sprzedawanych podróżnym przez przedsiębiorców, z wyjątkiem art. 17, oraz do aranżowanych usług turystycznych, z wyjątkiem art. 4-14, art. 18 i art. 21 ust. 1.
2. Niniejsza dyrektywa **nie ma zastosowania do:**
 - a) imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych trwających **krócej niż 24 godziny**, chyba że obejmują one zakwaterowanie;
 - b) dodatkowych umów obejmujących usługi finansowe;
 - c) imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych nabywanych na podstawie umowy ramowej między pracodawcą podróżnego a przedsiębiorcą specjalizującym się w **organizowaniu podróży służbowych**;
 - d) imprez turystycznych, w przypadku których nie więcej niż jedna usługa turystyczna, o której mowa w art. 3 ust. 1 lit. a), b) i c), jest połączona z usługą turystyczną, o której mowa w art. 3 ust. 1) lit. d), **jeżeli usługa ta nie stanowi znaczącej części imprezy turystycznej**; lub
 - e) pojedynczych umów o pojedynczą usługę turystyczną.

Artykuł 3 Definicje

Na potrzeby niniejszej dyrektywy zastosowanie mają następujące definicje:

- (1) „usługa turystyczna” oznacza:
 - a) **przewóz pasażerów**,
 - b) **zakwaterowanie do celów innych niż pobytowe**,
 - c) **wynajem samochodów** lub

- d) jakąkolwiek inną usługę turystyczną niebędącą usługą pomocniczą w stosunku do przewozu pasażerów, zakwaterowania lub wynajmu samochodów;
- (2) „ impreza turystyczna” oznacza połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, jeżeli:
- a) usługi te zostały połączone przez jednego przedsiębiorcę, w tym na prośbę podróżnego lub zgodnie z jego wyborem, zanim zawarto umowę na wszystkie usługi; lub
- b) niezależnie od tego, czy zawarto oddzielne umowy z indywidualnymi dostawcami usług turystycznych, usługi te są:
- i) nabyte w jednym punkcie sprzedaży w ramach tego samego procesu rezerwacji,
- ii) oferowane po cenie obejmującej wszystkie usługi lub cenie całkowitej, lub gdy taką ceną obciążany jest nabywca,
- iii) reklamowane lub sprzedawane pod pojęciem „ imprezy turystycznej” lub podobnym,
- iv) połączone po zawarciu umowy, na podstawie której przedsiębiorca uprawnia podróżnego do dokonania wyboru spośród różnych rodzajów usług turystycznych, lub
- v) zakupione od oddzielnych przedsiębiorców za pośrednictwem powiązanych internetowych procesów rezerwacji, w przypadku których nazwisko podróżnego lub szczegółowe dane niezbędne do zawarcia transakcji rezerwacji są przekazywane między przedsiębiorcami najpóźniej w momencie potwierdzenia rezerwacji pierwszej usługi;
- (3) „umowa o imprezę turystyczną” oznacza umowę o imprezę turystyczną jako całość lub, jeżeli impreza turystyczna jest realizowana na podstawie różnych umów, wszystkie umowy obejmujące usługi uwzględnione w imprezy turystycznej;
- (4) „rozpoczęcie imprezy turystycznej” oznacza rozpoczęcie realizacji imprezy turystycznej;
- (5) „aranżowane usługi turystyczne” oznaczają połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, niestanowiących imprezy turystycznej, prowadzących do zawarcia odrębnych umów z poszczególnymi dostawcami usług podróży, o ile połączenie to sprzedawca detaliczny ułatwia:
- a) na podstawie odrębnych rezerwacji przy okazji jednej wizyty lub kontaktu z punktem sprzedaży; lub
- b) w drodze zamówienia dodatkowych usług turystycznych u innego przedsiębiorcy w ukierunkowany sposób za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji *online*, najpóźniej w momencie potwierdzenia rezerwacji pierwszej usługi;
- (6) „podróżny” oznacza każdą osobę, która dąży do zawarcia umowy lub jest uprawniona do podróżowania na podstawie umowy zawartej w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy, włącznie z osobami podróżującymi służbowo, o ile nie

podróżują one na podstawie umowy ramowej zawartej z przedsiębiorcą specjalizującym się w organizowaniu podróży służbowych;

- (7) „przedsiębiorca” oznacza każdą osobę, która działa w celu związanym ze swoją działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywanym zawodem;
- (8) „organizator” oznacza przedsiębiorcę, który łączy i sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne, bezpośrednio lub za pośrednictwem innego przedsiębiorcy bądź razem z innym przedsiębiorcą; jeżeli którekolwiek z kryteriów, o których mowa w ust. 2 lit. b), spełnia więcej niż jeden przedsiębiorca, wszyscy ci przedsiębiorcy są uznawani za organizatorów, chyba że jeden z nich został wyznaczony jako organizator, a podróżny został o tym odpowiednio poinformowany;
- (9) „sprzedawca detaliczny” oznacza przedsiębiorcę innego niż organizator, który:
 - a) sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne lub
 - b) ułatwia nabycie usług turystycznych, które stanowią część aranżowanych usług turystycznych, poprzez udzielanie podróżnym wsparcia w zawieraniu oddzielnych umów o realizację usług turystycznych z indywidualnymi dostawcami usług;
- (10) „trwały nośnik” oznacza każde urządzenie umożliwiające podróżnemu lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście, w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
- (11) „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” oznaczają sytuację poza kontrolą przedsiębiorcy, której konsekwencji nie można było uniknąć, nawet gdyby podjęto wszelkie racjonalne działania;
- (12) „brak zgodności” oznacza brak wykonania usług turystycznych zawartych w imprezie turystycznej oraz ich niewłaściwe wykonanie.

Rozdział II

Obowiązek poinformowania oraz treść umowy o imprezę turystyczną

Artykuł 4

Informacje przed zawarciem umowy

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zanim podróżny zwiąże się jakkolwiek umową o imprezę turystyczną lub jakkolwiek ofertą w tym zakresie, organizator oraz – w przypadku gdy impreza turystyczna jest sprzedawana za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego – sprzedawca detaliczny udostępnił podróżnemu następujące informacje mające zastosowanie do imprezy turystycznej:
 - a) najważniejsze właściwości usług turystycznych:
 - i) miejsce(-a) docelowe podróży, trasa i czas pobytu, wraz z datami;
 - ii) środki, właściwości i kategorie transportu, punkty, daty i czas wyjazdu i powrotu lub, jeżeli dokładny czas nie został jeszcze określony, przybliżony czas wyjazdu i powrotu, czas trwania i miejsce postojów oraz połączenia komunikacyjne;

- iii) miejsce, najważniejsze właściwości i kategorię turystyczną zakwaterowania;
 - iv) fakt, czy posiłki są zapewnione, a jeśli tak — rozkład posiłków;
 - v) zwiedzanie, wycieczki lub inne usługi uwzględnione w ogólnej cenie uzgodnionej dla danej imprezy turystycznej;
 - vi) język(-i), w których realizowane będą usługi oraz
 - vii) fakt, czy podczas całej podróży lub wakacji zapewniony jest dostęp dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej;
- b) nazwę handlową, adres geograficzny organizatora oraz, w stosownych przypadkach, sprzedawcy detalicznego, a także ich numer telefonu i adres poczty elektronicznej;
 - c) łączną cenę imprezy turystycznej, łącznie z podatkami oraz, w razie potrzeby, wszelkie dodatkowe opłaty i inne koszty, lub – jeżeli koszty te nie mogą być w sposób racjonalny obliczone z góry – fakt, iż podróżny może zostać zobowiązany do poniesienia takich kosztów dodatkowych;
 - d) uzgodnienia dotyczące płatności i, w razie potrzeby, fakt istnienia i warunki kaucji lub innych gwarancji finansowych, które mają zostać zapłacone lub zapewnione przez podróżnego;
 - e) minimalną liczbę osób wymaganych do realizacji imprezy turystycznej, a także termin co najmniej 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej na ewentualne unieważnienie w przypadku nieosiągnięcia określonej liczby;
 - f) ogólną informację o wymogach paszportowych i wizowych, w tym przybliżone terminy otrzymania wizy przez obywateli danego państwa członkowskiego (państw członkowskich), jak również informacje o formalnościach związanych z opieką zdrowotną;
 - g) potwierdzenie, że usługi stanowią imprezę turystyczną w rozumieniu niniejszej dyrektywy.
2. Informacje, o których mowa w ust. 1, muszą być przedstawione w sposób jasny i widoczny.

Artykuł 5

Wiążący charakter informacji przed zawarciem umowy oraz zawarcie umowy

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organizator nie mógł zmieniać informacji podanych do wiadomości podróżnego na podstawie art. 4 lit. a), c), d), e) i g), chyba że organizator zastrzega sobie prawo do wprowadzenia zmian do tych informacji i powiadamia podróżnego o wszelkich zmianach dotyczących podróżnych w sposób wyraźny i widoczny przed zawarciem umowy.
2. Jeżeli informacje dotyczące dodatkowych opłat lub innych kosztów, o których mowa w art. 4 lit. c), nie zostały udostępnione przed zawarciem umowy, podróżny nie ponosi tych opłat lub innych kosztów.
3. Podczas zawierania umowy lub natychmiast po jej zawarciu organizator udostępnia podróżnemu kopię umowy lub potwierdzenie zawarcia umowy na trwałym nośniku.

Artykuł 6

Treść umowy o imprezę turystyczną i dokumenty, które należy dostarczyć przed rozpoczęciem imprezy turystycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby umowy o imprezę turystyczną były redagowane w prostym i zrozumiałym języku oraz aby – o ile sporządzono je w formie pisemnej – były czytelne.
2. Umowa lub potwierdzenie umowy zawiera wszystkie informacje, o których mowa w art. 4. Zawiera ona następujące informacje dodatkowe:
 - a) specjalne wymagania podróznego, które organizator zaakceptował;
 - b) informacje, że organizator jest:
 - i) odpowiedzialny za właściwe wykonanie wszystkich usług turystycznych przewidzianych w umowie;
 - ii) zobowiązany do udzielenia pomocy, jeżeli podróżny znalazł się w trudnej sytuacji w myśl art. 14;
 - iii) zobowiązany do zamówienia ochrony na wypadek niewypłacalności na potrzeby zwrotu kosztów i powrotu do kraju w myśl art. 15, jak również nazwę podmiotu udzielającego ochrony na wypadek niewypłacalności i jego dane kontaktowe, w tym adres geograficzny;
 - c) szczegóły dotyczące punktu kontaktowego, w którym podróżny może złożyć skargę w związku z brakiem zgodności, jakiego doświadczył na miejscu;
 - d) nazwę, adres geograficzny, numer telefonu i adres poczty elektronicznej lokalnego przedstawiciela organizatora lub punkt kontaktowy, do którego w przypadku wystąpienia trudności może zwrócić się podróżny, lub, w przypadku braku takiego przedstawiciela lub punktu kontaktowego, awaryjny numer telefonu lub informację o innych możliwościach skontaktowania się z organizatorem;
 - e) informację, że podróżny może rozwiązać umowę w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w zamian za zapłatę odpowiedniej rekompensaty lub w rozsądny sposób ustalonej opłaty za rozwiązanie umowy, jeżeli opłaty takie są wyszczególnione zgodnie z art. 10 ust. 1;
 - f) jeżeli w ramach imprezy turystycznej, która obejmuje zakwaterowanie, podróżują małoletni — informacje umożliwiające bezpośredni kontakt z osobą małoletnią lub z osobą odpowiedzialną w miejscu pobytu osoby małoletniej;
 - g) informacje na temat dostępnych alternatywnych i internetowych mechanizmów rozwiązywania sporów.
3. Informacje, o których mowa w ust. 2, są przedstawione w sposób jasny i widoczny.
4. W odpowiednim czasie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator dostarcza podróżnemu niezbędne poświadczenia, talony lub bilety, w tym informacje o dokładnej godzinie wyjazdu, przystankach pośrednich, połączeniach transportowych i przybyciu.

Rozdział III

Zmiany w umowie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej

Artykuł 7

Przeniesienie umowy na innego podróżnego

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny, po złożeniu organizatorowi – przed rozpoczęciem imprezy turystycznej – odpowiednio wczesnego powiadomienia na trwałym nośniku, mógł przenieść umowę na osobę, która spełnia wszystkie warunki mające zastosowanie do danej umowy.
2. Osoba przekazująca umowę i osoba przejmująca umowę są wspólnie i solidarnie odpowiedzialne za zapłatę należnego salda i wszelkich dodatkowych opłat lub innych kosztów wynikających z przeniesienia. Koszty te nie mogą być nadmiernie wysokie i w żadnym wypadku nie przekraczają rzeczywistych kosztów poniesionych przez organizatora.

Artykuł 8

Zmiana ceny

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby ceny nie podlegały zmianom, chyba że umowa wyraźnie zastrzega możliwość zwiększenia ceny i zobowiązuje organizatora do obniżenia cen w takim samym stopniu bezpośrednio w wyniku zmiany:
 - a) kosztów paliwa w związku z przewozem pasażerów,
 - b) poziomu podatków lub opłat z związku z wliczonymi do imprezy turystycznej usługami turystycznymi, nałożonych przez osoby trzecie, które nie są bezpośrednio zaangażowane w realizację imprezy turystycznej, w tym podatków turystycznych, opłat lotniskowych lub opłaty za wejście na pokład i zejście na ląd w portach oraz na lotniskach, lub
 - c) kursów wymiany związanych z imprezą turystyczną.
2. Wzrost cen, o którym mowa w ust. 1, nie przekracza 10 % ceny imprezy turystycznej.
3. Wzrost cen, o którym mowa w ust. 1, jest ważny jedynie wtedy, gdy organizator powiadamia o nim podróżnego na trwałym nośniku najpóźniej 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, załączając uzasadnienie i obliczenia.

Artykuł 9

Zmiana innych warunków umowy

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator nie zmienił jednostronnie warunków umowy innych niż cena, chyba że:
 - a) organizator zastrzegł to prawo w umowie,
 - b) zmiana jest nieznaczna i
 - c) organizator informuje o tym podróżnego w sposób jasny i widoczny na trwałym nośniku.
2. Jeżeli przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator jest zmuszony do dokonania znaczącej zmiany jednej z głównych właściwości usług turystycznych,

zgodnie z art. 4 lit. a) lub specjalnymi wymogami, o których mowa w art. 6 ust. 2 lit. a), organizator bez zbędnej zwłoki powiadamia podróżnego w sposób jasny i widoczny na trwałym nośniku o:

- a) proponowanych zmianach oraz
 - b) o tym, że podróżny może rozwiązać umowę bez ponoszenia kary w określonym rozsądnym terminie, oraz że w przeciwnym razie proponowane zmiany uznaje się za przyjęte.
3. Jeżeli zmiany umowy, o których mowa w ust. 2, prowadzą do obniżenia jakości lub kosztów imprezy turystycznej, podróżny jest uprawniony do otrzymania stosownej obniżki ceny.
4. Jeżeli umowa zostaje rozwiązana na podstawie ust. 2 lit. b), organizator zwraca wszystkie płatności otrzymane od podróżnego w ciągu czternastu dni od dnia rozwiązania umowy. W stosownych przypadkach podróżny jest uprawniony do otrzymania rekompensaty zgodnie z art. 12.

Artykuł 10

Rozwiązanie umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny mógł rozwiązać umowę przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w zamian za uiszczenie na rzecz organizatora stosownej rekompensaty. W umowie można określić rozsądne standardowe opłaty za rozwiązanie umowy w zależności od terminu rozwiązania oraz zwyczajowych oszczędności poniesionych kosztów, jak również wpływów z alternatywnej realizacji usługi turystycznej. W przypadku braku standardowej opłaty za rozwiązanie umowy kwota rekompensaty odpowiada cenie imprezy turystycznej po odjęciu kosztów zaoszczędzonych przez organizatora.
2. Podróżny ma prawo do rozwiązania umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez rekompensaty w przypadku nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności, które wystąpią w miejscu przeznaczenia lub jego najbliższym sąsiedztwie, oraz które w znacznym stopniu wpływają na imprezę turystyczną.
3. Organizator może rozwiązać umowę bez uiszczenia rekompensaty na rzecz podróżnego, jeżeli:
 - a) liczba osób, które zgłosiły się do udziału w imprezie turystycznej, jest mniejsza niż minimalna liczba podana w umowie, a organizator powiadamia podróżnego o rozwiązaniu umowy w terminie określonym w umowie i nie później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej; lub
 - b) organizator nie ma możliwości zrealizowania umowy z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności i powiadamia podróżnego o rozwiązaniu umowy bez zbędnej zwłoki przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.
4. W przypadku rozwiązania umowy na podstawie ust. 1, 2 i 3 organizator w ciągu czternastu dni zwraca wszelkie nieprzysługujące mu płatności dokonane przez podróżnego.

Rozdział IV

Realizacja imprezy turystycznej

Artykuł 11

Odpowiedzialność za realizację imprezy turystycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organizator ponosił odpowiedzialność za realizację usług turystycznych objętych umową, bez względu na to, czy usługi te mają być wykonane przez organizatora, czy też przez innych dostawców usług.
2. Jeżeli którakolwiek z usług nie jest realizowana zgodnie z umową, organizator usuwa niezgodność, chyba że jest to nieproporcjonalne.
3. Jeżeli znaczna część usług nie może zostać wykonana zgodnie z umową, organizator podejmuje odpowiednie alternatywne rozwiązania na potrzeby kontynuacji imprezy turystycznej, które nie powodują dodatkowych kosztów dla podróżnego; dotyczy to również sytuacji, w których powrót podróżnego do miejsca wyjazdu nie został zapewniony zgodnie z umową.
4. Jeżeli organizator nie ma możliwości zaoferowania odpowiednich alternatywnych rozwiązań lub podróżny nie akceptuje alternatywnych rozwiązań, ponieważ nie są porównywalne z uzgodnieniami umownymi, organizator zapewnia podróżnemu – o ile impreza turystyczna obejmuje przewóz pasażerów – równoważny transport do miejsca wyjazdu lub do innego miejsca, na które podróżny wyraził zgodę, bez obciążania podróżnego dodatkowymi kosztami, oraz w stosownych przypadkach zapewnia podróżnemu rekompensatę zgodnie z art. 12.
5. Jeśli zapewnienie terminowego powrotu podróżnego jest niemożliwe z uwagi na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, organizator nie ponosi kosztów dalszego pobytu podróżnego przekraczających 100 EUR za noc na jednego podróżnego i przez okres dłuższy niż trzy noce.
6. Ograniczenie kosztów, o którym mowa w ust. 5, nie ma zastosowania w przypadku osób o ograniczonej sprawności ruchowej, zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą²⁸, oraz wszelkich osób im towarzyszących, kobiet w ciąży i dzieci bez opieki, jak również osób wymagających szczególnej opieki medycznej, pod warunkiem, że organizator został powiadomiony o ich szczególnych potrzebach co najmniej 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Organizator nie może powoływać się na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności w celu ograniczenia kosztów, o których mowa w ust. 5, jeżeli odpowiedni dostawca usług transportowych nie może powoływać się na takie okoliczności na podstawie obowiązujących przepisów Unii.
7. Jeżeli alternatywne rozwiązania prowadzą do obniżenia jakości lub kosztów imprezy turystycznej, podróżny jest uprawniony do otrzymania obniżki ceny oraz, w stosownych przypadkach, rekompensaty za szkody zgodnie z art. 12.

²⁸ Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1.

Artykuł 12

Obniżka ceny i rekompensata za szkody

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny był uprawniony do otrzymania odpowiedniej obniżki ceny w odniesieniu do:
 - a) każdego okresu, w którym wystąpił brak zgodności, lub
 - b) sytuacji, gdy alternatywne rozwiązania, o których mowa w art. 11 ust. 3 i 4, prowadzą do obniżenia jakości lub kosztów imprezy turystycznej.
2. Podróżny jest uprawniony do otrzymania od organizatora rekompensaty za wszelkie szkody, w tym szkody niematerialne, których podróżny doznaje w wyniku braku zgodności.
3. Podróżny nie jest uprawniony do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty za poniesione szkody, jeżeli:
 - a) organizator udowodni, że brak zgodności :
 - i) można przypisać podróżnemu,
 - ii) można przypisać osobie trzeciej, niezwiązanej ze świadczeniem usług objętych umową, i jest nieprzewidywalny lub nieunikniony, albo
 - iii) jest spowodowany nieuniknionymi i nadzwyczajnymi okolicznościami lub
 - b) podróżny nie informuje organizatora bez zbędnej zwłoki o jakimkolwiek braku zgodności, jaki podróżny stwierdza na miejscu, jeżeli taki wymóg poinformowania był jasno i wyraźnie wymieniony w umowie i jest uzasadniony, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy.
4. W zakresie, w jakim międzynarodowe konwencje wiążące Unię ograniczają zakres lub warunki, na jakich rekompensata powinna być wypłacona przez dostawcę świadczącego usługę, która jest częścią imprezy turystycznej, takie same ograniczenia stosuje się do organizatora. W zakresie, w jakim międzynarodowe konwencje niewiążące Unii ograniczają rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez usługodawcę, państwa członkowskie mogą odpowiednio ograniczyć rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez organizatora. W innych przypadkach umowa może ograniczyć rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez organizatora, chyba że ograniczenie to dotyczy uszkodzenia ciała i szkody spowodowanej umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa i wynosi nie więcej niż trzykrotność łącznej ceny imprezy turystycznej.
5. Jakikolwiek prawo do rekompensaty lub obniżenia ceny na mocy niniejszej dyrektywy nie narusza praw podróżnych na mocy rozporządzenia (WE) nr 261/2004²⁹, rozporządzenia (WE) nr 1371/2007³⁰, rozporządzenia (UE) nr 1177/2010³¹ oraz rozporządzenia (UE) nr 181/2011³². Podróżni mają prawo do dochodzenia roszczeń na podstawie niniejszej dyrektywy oraz na mocy tych rozporządzeń, ale nie mogą – w odniesieniu do tych samych faktów – łączyć prawa

²⁹ Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1.

³⁰ Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14

³¹ Dz.U. L 334 z 17.2.2010, s. 1

³² Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1.

w oparciu o różne podstawy prawne, jeżeli prawa zabezpieczają ten sam interes lub mają ten sam cel.

6. Okres przedawnienia w przypadku wnoszenia roszczeń na podstawie niniejszego artykułu nie może być krótszy niż jeden rok.

Artykuł 13

Możliwość skontaktowania się z organizatorem za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego

Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny mógł kierować wiadomości, skargi lub roszczenia związane z realizacją imprezy turystycznej bezpośrednio do sprzedawcy detalicznego, za pośrednictwem którego podróż została nabyta. Sprzedawca detaliczny bez zbędnej zwłoki przekazuje te wiadomości, skargi lub roszczenia organizatorowi. Na potrzeby zachowania zgodności z terminami lub okresami przedawnienia, otrzymanie powiadomień przez sprzedawcę detalicznego uznaje się za otrzymanie przez organizatora.

Artykuł 14

Zobowiązanie do udzielenia pomocy

Państwa członkowskie zapewniają, aby organizator udzielił natychmiastowej pomocy podróżnemu znajdującemu się w trudnej sytuacji, w szczególności poprzez:

- a) udzielenie odpowiednich informacji dotyczących usług zdrowotnych, władz lokalnych oraz pomocy konsularnej, i
- b) udzielenie podróżnemu pomocy w nawiązaniu komunikacji na odległość oraz w dokonaniu alternatywnych uzgodnień dotyczących podróży.

Organizator może pobrać uzasadnioną opłatę z tytułu udzielenia takiej pomocy, jeśli sytuacja powstała w wyniku niedbalstwa podróżnego lub jego umyślnego działania.

Rozdział V

Ochrona na wypadek niewypłacalności

Artykuł 15

Skuteczność i zakres ochrony na wypadek niewypłacalności

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organizatorzy i sprzedawcy detaliczni ułatwiający zamawianie aranżowanych usług turystycznych na swoim terytorium uzyskali zabezpieczenie skutecznego i niezwłocznego zwrotu wszystkich płatności dokonanych przez podróżnych oraz, o ile usługa obejmuje przewóz osób, do skutecznego i szybkiego powrotu podróżnych do kraju w przypadku niewypłacalności.
2. Ochrona na wypadek niewypłacalności, o której mowa w ust. 1, uwzględnia rzeczywiste ryzyko finansowe działalności danego przedsiębiorcy. Ochrona działa na korzyść podróżnych, niezależnie od ich miejsca zamieszkania, miejsca rozpoczęcia podróży lub tego, czy sprzedano imprezę turystyczną czy też aranżowane usługi turystyczne.

Artykuł 16

Wzajemne uznawanie ochrony na wypadek niewypłacalności i współpraca administracyjna

1. Państwa członkowskie uznają wymagania dotyczące krajowych przepisów transponujących art. 15 za spełnione w przypadku wszelkiej ochrony na wypadek niewypłacalności uzyskanej przez organizatora lub sprzedawcę detalicznego ułatwiającego zamówienie aranżowanych usług turystycznych zgodnie z przyjętymi w państwie członkowskim, w którym prowadzone jest jego przedsiębiorstwo, przepisami transponującymi art. 15.
2. Państwa członkowskie **wyznaczają centralne punkty kontaktowe** ułatwiające współpracę administracyjną i nadzorowanie organizatorów oraz sprzedawców detalicznych ułatwiających zamawianie aranżowanych usług turystycznych, którzy prowadzą działalność w różnych państwach członkowskich. Przekazują one dane kontaktowe wyżej wymienionych punktów kontaktowych wszystkim pozostałym państwom członkowskim oraz Komisji.
3. Centralne punkty kontaktowe udostępniają sobie wzajemnie wszelkie niezbędne informacje na temat swoich krajowych systemów ochrony na wypadek niewypłacalności oraz określają organ lub organy udzielające ochrony na wypadek niewypłacalności konkretnemu przedsiębiorcy mającemu siedzibę na ich terytorium. **Państwa członkowskie przyznają sobie nawzajem dostęp do wszelkich wykazów zawierających zestawienia organizatorów i sprzedawców detalicznych** ułatwiających zamawianie aranżowanych usług turystycznych, którzy zachowują zgodność z ich wymaganiami dotyczącymi ochrony na wypadek niewypłacalności.
4. Jeżeli państwo członkowskie ma wątpliwości co do ochrony na wypadek niewypłacalności organizatora lub sprzedawcy detalicznego ułatwiającego zamawianie aranżowanych usług turystycznych, który ma siedzibę w innym państwie członkowskim, a prowadzi działalność na jego terytorium, zwraca się o wyjaśnienia do państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba. **Państwa członkowskie odpowiadają na wnioski napływające z innych państw członkowskich nie później niż w ciągu 15 dni roboczych od daty ich otrzymania.**

Rozdział VI

Aranżowane usługi turystyczne

Artykuł 17

Wymogi informacyjne w przypadku aranżowanych usług turystycznych

Państwa członkowskie zapewniają, aby przed związaniem podróżnego jakąkolwiek umową lub powiązaną ofertą dotyczącą aranżowanych usług turystycznych przedsiębiorca ułatwiający zamówienie aranżowanych usług turystycznych stwierdził w sposób jasny i widoczny:

a) że każdy dostawca usług będzie ponosił wyłączną odpowiedzialność za poprawne umowne wykonanie swoich usług; oraz

b) że podróżnemu nie przysługuje żadne prawo przyznane na mocy niniejszej dyrektywy wyłącznie uczestnikom imprez turystycznych, ale że przysługuje mu prawo do zwrotu płatności zaliczkowych i, o ile usługa obejmuje przewóz pasażerów, do powrotu do kraju w przypadku gdy sprzedawca detaliczny lub którykolwiek z dostawców usług stanie się niewypłacalny.

Rozdział VII Przepisy ogólne

Artykuł 18

Szczególne obowiązki sprzedawcy detalicznego, jeżeli organizator ma siedzibę poza EOG

Jeżeli organizator ma siedzibę poza EOG, sprzedawca mający siedzibę w państwie członkowskim podlega obowiązkom określonym dla organizatorów w rozdziałach IV i V, chyba że sprzedawca detaliczny dostarczy dowodów na to, że organizator spełnia warunki zawarte w rozdziałach IV i V.

Artykuł 19

Odpowiedzialność za błędy w rezerwacji

Państwa członkowskie zapewniają, aby sprzedawca detaliczny, który zgodził się doprowadzić do rezerwacji imprezy turystycznej lub aranżowanych usług turystycznych lub który ułatwił zarezerwowanie takich usług, ponosił odpowiedzialność za wszelkie błędy występujące w procesie rezerwacji, chyba że takie błędy są związane z podróznym lub nieuniknionymi i nadzwyczajnymi okolicznościami.

Artykuł 20

Prawo do odszkodowania za poniesioną szkodę

W przypadkach gdy organizator lub, zgodnie z art. 15 lub 18, sprzedawca detaliczny płaci rekompensatę, przyznaje obniżkę ceny lub wypełnia inne zobowiązania nałożone na niego na mocy niniejszej dyrektywy, żaden przepis niniejszej dyrektywy lub prawa krajowego nie może być interpretowany jako ograniczający prawo do dochodzenia odszkodowania od jakiegokolwiek osoby trzeciej, która przyczyniła się do zdarzenia, które skutkuje rekompensatą, obniżką ceny lub innymi zobowiązaniami.

Artykuł 21

Bezwzględnie wiążący charakter dyrektywy

1. Oświadczenie organizatora, że działa wyłącznie jako podmiot świadczący usługę turystyczną, jako pośrednik lub w jakikolwiek inny sposób, lub że impreza turystyczna w rozumieniu niniejszej dyrektywy nie stanowi imprezy turystycznej, nie zwalnia organizatora z obowiązków nałożonych na organizatorów na mocy niniejszej dyrektywy.
2. Podróżni nie mogą zrzekać się praw przyznanych im na mocy środków krajowych transponujących niniejszą dyrektywę.
3. Wszelkie porozumienia umowne lub oświadczenia podróznego, które bezpośrednio lub pośrednio uchylają lub ograniczają prawa przyznane podróżnemu na podstawie niniejszej dyrektywy lub mają na celu obejście stosowania niniejszej dyrektywy, nie są wiążące dla podróznego.

Artykuł 22
Egzekwowanie

Państwa członkowskie zapewniają odpowiednie i skuteczne środki zapewniające przestrzeganie niniejszej dyrektywy.

Artykuł 23
Sankcje

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji, które organy wykonawcze mogą nakładać na przedsiębiorców za naruszenie przepisów krajowych przyjętych na mocy niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie środki niezbędne do zapewnienia ich wykonania. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Artykuł 24
Sprawozdanie Komisji i przegląd

Najpóźniej [5 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z jej stosowania. W razie potrzeby sprawozdaniu towarzyszą wnioski ustawodawcze w sprawie dostosowania niniejszej dyrektywy do zmian zachodzących w dziedzinie praw podróży.

Artykuł 25
Zmiana rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 oraz dyrektywy 2011/83/UE

1. W załączniku do rozporządzenia (EWG) nr 2006/2004 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
'5. Dyrektywa [niniejsza dyrektywa] Parlamentu Europejskiego i Rady [data przyjęcia] w sprawie imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004, dyrektywę 2011/83/UE i uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. [...])’.
2. Art. 3 ust. 3 lit. g) dyrektywy 2011/83/UE otrzymuje brzmienie
„g) o imprezę turystyczną w rozumieniu art. 3 ust. 2 dyrektywy [...] Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia [data przyjęcia] w sprawie imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych, zmieniającej rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 oraz dyrektywę 2011/83/UE i uchylającej dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. [...])”, z wyjątkiem art. 8 ust. 2, art. 19, art. 21 i art. 22.

Rozdział VIII **Przepisy końcowe**

Artykuł 26
Przepisy uchylające

Z dniem [18 miesięcy po wejściu w życie niniejszej dyrektywy] uchylona zostaje dyrektywa 90/314/WE.

Odniesienia do uchylonej dyrektywy są traktowane jako odniesienia do niniejszej dyrektywy i odczytywane są zgodnie z tabelą w załączniku I do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 27
Transpozycja

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują, najpóźniej w dniu [przypadającym 18 miesięcy po wejściu w życie niniejszej dyrektywy], przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.
2. Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia [przypadającym 18 miesięcy po wejściu w życie niniejszej dyrektywy].
3. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.
4. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 28
Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie [dwudziestego] dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 29
Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

ZALĄCZNIK I³³

Numeracja artykułów w dyrektywie Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek	Numeracja artykułów w niniejszej dyrektywie
Artykuł 1	Artykuł 1 (zmieniony)
Artykuł 2 ust. 1	Artykuł 3 ust. 2 (zmieniony) oraz art. 2 ust. 2 lit. a)
Artykuł 2 ust. 2	Artykuł 3 ust. 8 (zmieniony)
Artykuł 2 ust. 3	Artykuł 3 ust. 9 (zmieniony)
Artykuł 2 ust. 4	Artykuł 3 ust. 6 (zmieniony)
Artykuł 2 ust. 5	Artykuł 3 ust. 3 (zmieniony)
Artykuł 3 ust. 1	Usunięty
Artykuł 3 ust. 2	Usunięty, jednak główne fragmenty uwzględniono w art. 4 i 5 (zmienione)
Artykuł 4 ust. 1	Artykuł 4 ust. 1 (zmieniony), art. 6 ust. 2 (zmieniony) oraz art. 6 ust. 4 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 1 lit. b) pkt (iv)	Usunięty
Artykuł 4 ust. 2 lit. a)	Artykuł 6 ust. 2 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 2 lit. b)	Artykuł 5 ust. 3 (zmieniony) oraz art. 6 ust. 1 i 3 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 2 lit. c)	Usunięty
Artykuł 4 ust. 3	Artykuł 7 (zmieniony)

³³ Niniejszy wykaz służy wyłącznie celom informacyjnym. W przypadku gdy art. w wykazie związanych z niniejszą dyrektywą jest wskazana jako odpowiadający wskaźnikowi artykułu dyrektywy 90/314/EWG, oznacza to, że przynajmniej niektóre elementy zasady w dyrektywie 90/314/EWG można znaleźć także w niniejszej dyrektywie, ale nie oznacza, że sformułowanie stosownych przepisów jest taka sama.

Artykuł 4 ust. 4	Artykuł 8 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 5	Artykuł 9 ust. 2 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 6	Artykuł 9 ust. 3 i 4 (zmieniony) i art. 10 ust. 3 i 4 (zmieniony)
Artykuł 4 ust. 7	Artykuł 11 ust. 3, 4 i 7 (zmieniony)
Artykuł 5 ust. 1	Artykuł 11 ust. 1 (zmieniony)
Artykuł 5 ust. 2	Artykuł 12 ust. 2, 3 i 4 (zmieniony) i art. 14 (zmieniony)
Artykuł 5 ust. 3	Artykuł 21 ust. 3 (zmieniony)
Artykuł 5 ust. 4	Artykuł 6 ust. 2 lit. c) (zmieniony) i art. 12 ust. 3 lit. b) (zmieniony)
Artykuł 6	Artykuł 11 ust. 2 (zmieniony)
Artykuł 7	Artykuł 15 (zmieniony) i art. 16 (zmieniony)
Artykuł 8	Usunięty
Artykuł 9 ust. 1	Artykuł 27 ust. 1, 2 i 3 (zmieniony)
Artykuł 9 ust. 2	Artykuł 27 ust. 4 (zmieniony)
Artykuł 10	Artykuł 29

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

- 1.1 Tytuł wniosku/inicjatywy
- 1.2 Dziedziny polityki w strukturze ABM/ABB, których dotyczy wniosek/inicjatywa
- 1.3 Charakter wniosku/inicjatywy
- 1.4 Cele
- 1.5 Uzasadnienie wniosku/inicjatywy
- 1.6 Czas trwania działania i jego wpływ finansowy
- 1.7 Przewidywane tryby zarządzania

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

- 2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości
- 2.2. System zarządzania i kontroli
- 2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

- 3.1. Dział(y) wieloletnich ram finansowych i pozycja(-e) wydatków w budżecie, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ
- 3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki
 - 3.2.1. *Synteza szacunkowego wpływu na wydatki*
 - 3.2.2. *Szacunkowy wpływ na środki operacyjne*
 - 3.2.3. *Szacunkowy wpływ na środki administracyjne*
 - 3.2.4. *Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi*
 - 3.2.5. *Udział osób trzecich w finansowaniu*
- 3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący rewizji dyrektywy w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek (90/314/EWG)

1.2. Dziedzina(-y) polityki w strukturze ABM/ABB, których dotyczy wniosek/inicjatywa³⁴

Tytuł 33 – Sprawiedliwość

1.3. Charakter wniosku/inicjatywy

Wniosek/inicjatywa dotyczy **nowego działania**

Wniosek/inicjatywa dotyczy nowego działania będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego³⁵

Wniosek/inicjatywa wiąże się z **przedłużeniem bieżącego działania**

Wniosek/inicjatywa dotyczy działania, które zostało przekształcone pod kątem nowego działania

1.4. Cele

1.4.1. Wieloletnie cele strategiczne Komisji wskazane we wniosku/inicjatywie

Umożliwienie osobom fizycznym jako konsumentom i przedsiębiorcom na rynku wewnętrznym korzystania z ich praw wynikających z przepisów Unii, a tym samym zapewnienie zastosowania europejskiej przestrzeni sądowej 1.4.2 Cele szczegółowe i działania ABM/ABB, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Cel szczegółowy nr:

Uproszczenie handlu transgranicznego na rynku wewnętrznym oraz wzmocnienie zaufania konsumentów

Działania ABM/ABB, których dotyczy wniosek/inicjatywa

33.02

³⁴ ABM: Activity Based Management: zarządzanie kosztami działań – ABB: Activity Based Budgeting: budżet zadaniowy.

³⁵ O którym mowa w art. 49 ust. 6 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

1.4.3. **Oczekiwane wyniki i wpływ**

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupom docelowym.

- zapewnienie przedsiębiorstwom prowadzącym działalność na rynku turystycznym równych reguł gry – bardziej konkurencyjnych i sprawiedliwych;
- zwiększenie transgranicznej oferty zorganizowanych usług turystycznych poprzez obniżenie kosztów i usunięcie przeszkód w transgranicznej wymianie handlowej na rynku imprez turystycznych;
- ograniczenie szkód ponoszonych przez konsumentów oraz zwiększenie przejrzystości dla podróżnych, którzy kupują łączone usługi turystyczne;

1.4.4. **Wskaźniki rezultatów i skutki**

Należy określić wskaźniki, które umożliwią monitorowanie realizacji wniosku/inicjatywy.

- Wzrost transgranicznej wymiany handlowej na rynku imprez turystycznych;
- poziom kosztów przestrzegania przepisów ponoszonych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność na rynku zorganizowanych podróży;
- wzrost liczby konsumentów objętych ochroną w okresie, w którym udają się na wakacje;
- spadek liczby konsumentów, którzy doświadczają problemów w przypadku aranżowanych usług turystycznych różnego rodzaju.

1.5. **Uzasadnienie wniosku/inicjatywy**

1.5.1. *Potrzeby, które mają zostać zaspokojone w perspektywie krótko- lub długoterminowej*

- Wyjaśnienie i aktualizacja zakresu ochrony podróżnych nabywających łączone usługi turystyczne dla tej samej podróży lub tych samych wakacji, poprzez objęcie zakresem zmienionej dyrektywy określonych, oferowanych *online* imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych, przy jednoczesnym wyjaśnieniu w sposób ukierunkowany zakresu ochrony w przypadku rezerwacji dokonywanej za pośrednictwem stacjonarnego biura podróży. Spowoduje to zwiększenie przejrzystości dla wszystkich uczestników rynku.
- Zapewnianie, aby podróżni byli lepiej poinformowani o produktach podróży, które nabywają, oraz zapewnienie im dostępu do bardziej przejrzystych środków zaradczych w sytuacjach, w których coś dzieje się nie tak, jak należy; tym samym znaczne ograniczenie szkód ponoszonych przez podróżnych.
- Zminimalizowanie przeszkód w handlu transgranicznym oraz ograniczenie kosztów przestrzegania przepisów ponoszonych przez przedsiębiorców, którzy chcą sprzedawać imprezy turystyczne w różnych krajach;

1.5.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej*

- Wniosek przyczyni się do wyeliminowania rozdrobnienia rynku wewnętrznego, które tworzy przeszkody w handlu transgranicznym i zakłóca konkurencję, a także do wzmocnienia ochrony konsumentów, z uwzględnieniem nowych tendencji rozwoju rynku.

- Cel ten nie może zostać wystarczająco osiągnięty przez państwa członkowskie, ze względu na rozbieżności między przepisami krajowymi, które są przyczyną barier na rynku wewnętrznym oraz zakłóceń konkurencji. Gdyby państwa członkowskie zajęły się nowymi tendencjami rozwoju rynku, a także lukami i niespójnościami w przepisach UE w sposób nieskoordynowany, doprowadziłoby to do jeszcze większego rozdrobnienia rynku wewnętrznego i nasilenia problemu.

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań w przeszłości

- Przyjęcie dyrektywy w sprawie zorganizowanych podróży w 1990 r. w istotny sposób przyczyniło się do rozwoju jednolitego rynku, zwiększając konkurencję oraz ogólną jakość ofert. Zmieniona dyrektywa powinna przynieść podobne pozytywne skutki dla konsumentów i przedsiębiorstw.
- Podobne cele, jak obecny przegląd, tj. zmniejszenie przeszkód w handlu transgranicznym oraz zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów, ma dyrektywa w sprawie praw konsumentów. Jednakże ze względu na to, że dyrektywa będzie stosowana w wszystkich państwach członkowskich najpóźniej do 13 czerwca 2014 r. doświadczenia zgromadzone dzięki niej są ograniczone.

1.5.4. Spójność z innymi właściwymi instrumentami oraz możliwa synergia

- Niniejszy wniosek jest spójny z celem, jakim jest uzyskanie wysokiego poziomu ochrony konsumenta, ponieważ zawiera bezwzględnie obowiązujące przepisy chroniące podróżnego, od których państwa członkowskie lub przedsiębiorcy nie mogą odstępować ze szkodą dla konsumenta.
- Wniosek uzupełnia istniejące przepisy prawne UE, w szczególności przepisy dyrektywy w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (1993/13/EWG), dyrektywy dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych (2005/29/WE), dyrektywy w sprawie praw konsumentów (2011/83/UE) rozporządzeń obowiązujących w dziedzinie praw pasażerów (rozporządzenia (WE) nr 2004/261, (WE) nr 1371/2007, (WE) nr 1177/2010 i (WE) nr 181/2011), a także dyrektywy 2000/31/WE o handlu elektronicznym i 2006/123/WE dotyczącej usług na rynku wewnętrznym.
- Ponadto wniosek uzupełnia również rozporządzenie (WE) nr 593/2008 (Rzym I) w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 (Bruksela I) w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych; w szczególności, nie zmienia ich odniesienia do imprez turystycznych, jak przedstawiono bardziej szczegółowo w sprawach połączonych C-585/08 i C-144/09 („Pammer” i „Alpenhof”) przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

1.6. Czas trwania działania i jego wpływ finansowy

Wniosek/inicjatywa o **ograniczonym okresie trwania**

– Okres trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.

– Czas trwania wpływu finansowego od RRRR r. do RRRR r.

X Wniosek/inicjatywa o **nieokreślonym czasie trwania**

– Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od n do n +3,

– po którym następuje faza operacyjna

1.7. Przewidywane tryby zarządzania³⁶

X Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane przez Komisję

Pośrednie zarządzanie scentralizowane poprzez przekazanie zadań wykonawczych:

– agencjom wykonawczym

– organom utworzonym przez Wspólnoty³⁷

– krajowym organom publicznym/organom mającym obowiązek świadczenia usługi publicznej

– osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej, określonym we właściwym prawnym akcie podstawowym w rozumieniu art. 49 rozporządzenia finansowego

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

Zarządzanie zdecentralizowane z państwami trzecimi

Zarządzanie wspólne z organizacjami międzynarodowymi (*należy wyszczególnić*)

W przypadku wskazania więcej niż jednego trybu należy podać dodatkowe informacje w części „Uwagi”.

Uwagi:

Przewiduje się, że wdrożenie nie będzie wymagać znacznych środków.

³⁶ Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

³⁷ O których mowa w art. 185 rozporządzenia finansowego.

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Należy określić częstotliwość i warunki.

- Najpóźniej 5 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z jej stosowania. W razie potrzeby sprawozdaniu towarzyszą wnioski ustawodawcze w sprawie dostosowania niniejszej dyrektywy do zmian zachodzących w dziedzinie praw podróży.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Zidentyfikowane ryzyko

- Opóźnienia w transponowaniu dyrektywy przez państwa członkowskie

2.2.2. Przewidywane metody kontroli

- Standardowe procedury kontroli i postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego stosowane przez Komisję z związku z transpozycją i wykonaniem dyrektywy.

2.2.3. Koszty i korzyści wynikające z kontroli oraz prawdopodobny wskaźnik niezgodności

- Standardowe koszty związane z kontrolą transpozycji oraz ewentualnymi postępowaniami w sprawie uchybienia zobowiązaniom państw członkowskich.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony.

- Nie dotyczy

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Dział(y) wieloletnich ram finansowych i pozycja(-e) wydatków w budżecie, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Istniejące pozycje w budżecie

Według działów wieloletnich ram finansowych i pozycji w budżecie.

Dział wieloletnich ram finansowych	Pozycja w budżecie	Rodzaj wydatków	Wkład			
	Liczba [Treść.....]	Zróżnicowane /niezróżnicowane ⁽³⁸⁾	państw EFTA ³⁹	krajów kandydujących ⁴⁰	państw trzecich	w rozumieniu art. 18 ust. 1 lit. aa) rozporządzenia finansowego
	33.02.01 – Prawa i obywatelstwo – Zagwarantowanie ochrony praw i wzmocnienie pozycji obywateli	Zróżnicowane	NIE	NIE	NIE	NIE

- Nowe pozycje w budżecie, o których utworzenie się wnioskuje

Według działów wieloletnich ram finansowych i pozycji w budżecie.

Dział wieloletnich ram finansowych	Pozycja w budżecie	Rodzaj wydatków	Wkład			
	Liczba Numer [treść.....]	Zróżnicowane /niezróżnicowane	państw EFTA	krajów kandydujących	państw trzecich	w rozumieniu art. 18 ust. 1 lit. aa) rozporządzenia finansowego
	[XX.YY.YY.YY]		TAK/NIE	TAK/NIE	TAK/NIE	TAK/NIE

³⁸ Środki zróżnicowane / środki niezróżnicowane.

³⁹ EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu.

⁴⁰ Kraje kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalne kraje kandydujące Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki

Z uwagi na bardzo ograniczone koszty natury administracyjnej załączniku nie jest wypełnione. Kalkulacja została 20 % EPC jeden urzędnik AD do nadzorowania transpozycji i piśmie sprawozdanie w roku n +5. Synteza szacunkowego wpływu na wydatki

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych:	Liczba 3	Sprawiedliwość, bezpieczeństwo i obywatele.....
--	-------------	---

Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości			Rok ⁴¹ 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	SUMA
• Środki operacyjne										
Numer pozycji w budżecie 33.02.01	Środki na zobowiązania		0	0	0	0	0,200		0	0,200
	Płatności		0	0	0	0	0,200		0	0,200
Środki OGÓLEM dla Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości	Środki na zobowiązania						0,200			0,200
	Płatności						0,200			0,200

Zgodnie z art. 24 wniosku, w roku n +5 będzie miał miejsce przegląd wniosku. Prawdopodobne jest, że takiemu przeglądowi będzie towarzyszyć pomoc zewnętrzna lub badanie.

⁴¹ Rok N jest rokiem, w którym rozpoczyna się wprowadzanie w życie wniosku/inicjatywy.

Dział wieloletnich ram finansowych	5	„Wydatki administracyjne”
---	----------	---------------------------

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

		Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	SUMA
Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości									
• Zasoby ludzkie		0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
• Pozostałe wydatki administracyjne									
OGÓŁEM Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości	Środki	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
Środki OGÓŁEM dla DZIAŁU 5 wieloletnich ram finansowych	(Środki na obowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

		Rok N ⁴²	Rok N+1	Rok N+2	Rok N+3	wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)			SUMA
Środki OGÓŁEM na DZIAŁ 1 do 5 wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384
	Płatności	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384

⁴² Rok N jest rokiem, w którym rozpoczyna się wprowadzanie w życie wniosku/inicjatywy.

3.2.1. Szacunkowy wpływ na środki operacyjne

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej:

Środki na zobowiązania w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Określić cele i produkty ↓			Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	SUMA									
	REALIZACJE																		
	Rodzaj ⁴³	Średni koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Łączna liczba
CEL SZCZEGÓŁOWY ⁴⁴ nr 1 Przeład transpozycji																			
Realizacja										1	0,200							1	0,200
Realizacja																			
Realizacja																			
Cel szczegółowy nr 1 — suma cząstkowa																			
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2...																			
Realizacja																			
Cel szczegółowy nr 2 — suma cząstkowa																			
KOSZT OGÓLEM										1	0,200							1	0,200

⁴³ Realizacje odnoszą się do produktów i usług, które zostaną zapewnione (np.: liczba sfinansowanych wymian studentów, liczba kilometrów zbudowanych dróg itp.).

⁴⁴ Zgodnie z opisem w pkt 1.4.2. „Cele szczegółowe ...”

3.2.2. Szacunkowy wpływ na środki administracyjne

3.2.2.1. Streszczenie

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	SUMA
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	------

DZIAŁ 5 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
Pozostałe wydatki administracyjne								
Suma cząstkowa DZIAŁ 5 wieloletnich ram finansowych	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

Poza DZIAŁEM 5⁴⁵ wieloletnich ram finansowych								

⁴⁵ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie w zakresie wprowadzania w życie programów lub działań UE (dawne pozycje „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

Zasoby ludzkie								
Inne wydatki administracyjne								
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 5 wieloletnich ram finansowych								

SUMA	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
-------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Środki administracyjne zostaną pokryte ze środków DG już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach tej dyrekcji, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle ograniczeń budżetowych.

3.2.2.2. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w pełnych kwotach (najwyżej z dokładnością do jednego miejsca po przecinku)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)							
33 01 01 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
XX 01 06 00 01 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)							
XX 01 01 02 (w delegaturach)							
XX 01 05 01 (pośrednie badania naukowe)							
10 01 05 01 (bezpośrednie badania naukowe)							
Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: FTE)							
XX 01 02 01 (CA, SNE, INT z globalnej koperty finansowej)							
XX 01 02 02 (CA, LA, SNE, INT i JED w delegaturach)							
XX 01 04 yy	- w centrali						
	- w delegaturach						
XX 01 05 02 (CA, SNE, INT – pośrednie badania naukowe)							
10 01 05 02 (AC, END, INT – bezpośrednie badania naukowe)							
Inna pozycja w budżecie (określić)							
SUMA	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów DG już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które

mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Opis zadań do wykonania:

Urzednicy i pracownicy zatrudnieni na czas okreslony	Standardowe obowiazki kontrolne w celu upewnienia sie, czy panstwa czlonkowskie terminowo i poprawnie transponuja przepisy. W roku n +5 sporzadzenie sprawozdania.
Personel zewnetrzny	Nie dotyczy

3.2.3. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

- Wniosek/inicjatywa jest zgodny(-a) z wieloletnimi ramami finansowymi.
- Wniosek/inicjatywa wymaga przeprogramowania odpowiedniego działu wieloletnich ramach finansowych.

Należy wyjaśnić, na czym ma polegać przeprogramowanie, określając pozycje w budżecie, których ma ono dotyczyć, oraz podając odpowiednie kwoty.

- Wniosek/inicjatywa wymaga zastosowania instrumentu elastyczności lub zmiany wieloletnich ram finansowych⁴⁶.

Należy wyjaśnić, który wariant jest konieczny, określając pozycje w budżecie, których ma on dotyczyć, oraz podając odpowiednie kwoty.

[...]

3.2.4. Udział osób trzecich w finansowaniu

- Wniosek/inicjatywa nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich.
- Wniosek/inicjatywa przewiduje współfinansowanie szacowane zgodnie z poniższym:

Środki w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

	Rok N	Rok N+1	Rok N+2	Rok N+3	wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)			Ogółem
Określić organ współfinansujący								
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem								

⁴⁶ Zob. pkt 19 i 24 porozumienia międzyinstytucjonalnego.

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- X Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody.
- Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
 - wpływ na zasoby własne
 - wpływ na zasoby różne

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

Pozycja w budżecie dotycząca dochodów:	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy ⁴⁷						
		Rok N	Rok N+1	Rok N+2	Rok N+3	wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)		
Artykuł ...								

W przypadku wpływu na dochody różne należy wskazać pozycję(-e) wydatków w budżecie, którą(-e) ten wpływ obejmie.

[...]

Należy określić metodę obliczania wpływu na dochody.

[...]

⁴⁷

W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 25 % na poczet kosztów poboru.